

Nas tednik

kulturno - politično glasilo

Kron

svetovnih in domačih dogodkov

3. leto / številka 5

V Celovcu, dne 31. januarja 1951

Cena 55 grošev

Združena Evropa

„Združena Evropa“ je želja vseh evropskih narodov, ki so pričakovali po končanih morijah, da bo bodočnost svetlejša.

Mnogo poskusov je bilo v tem pravcu, evropski parlament v Strassburgu je zasedal, o Schumanovem načrtu smo brali in upali, da je vsaj pričetek novega razmerja ob Renu med Francozi in Nemci.

Besed je bilo prav mnogo. V trenutku pa, ko bi morali biti stornjeni praktični koraki v „Združeno Evropo“, se je vse razblinilo.

Bistvo tega, kar naj tvori podlago sožitju narodov, je, da se vsak narod odpove koščku svojega „jaza“ v prid evropske skupnosti. V trenutku, ko bi morali narodi storiti ta korak, pa je na vseh straneh zopet prevladal stari narodni egoizem in danes smo od „Združene Evrope“ zabredli daleč stran.

Za vojaško povezavo zapadnih držav žrtvujejo sedaj parlamenti ogromne vsote denarja. Vendar tudi vojaške zveze niso trajnega, marveč le prehodnega značaja, dokler traja neposredna nevarnost.

Kljub vsej razbitosti evropske celine v gospodarskem in političnem pogledu, pa imamo vendar v Evropi košček „Združene Evrope“.

Švicarska republika predstavlja vse bistvene znake Evrope in tudi v praksi kaže, kako bi bilo treba Evropo urediti. Štirje narodi imenujejo Švico svojo domovino. Pri vsej svoji narodni zavestnosti so vsi prebivalci Švice predvsem Švicarji, ker jim država nudi vse možnosti gospodarskega, političnega in kulturnega razvoja.

V čem vendar obstoja bistvo švicarske ugank? Nemci, Francozi, Italijani in maloštevilni Retoromani, vsak se je odpovedal delu svojih pravic, pravic ki bi jih pri vsej formalnosti demokracije mogel uveljaviti številčno močnejši del na škodo številčno slabšega. Z odpovedjo je dal manjšini del svojih pravic, s tem seve tudi del dolžnosti in soodgovornosti.

Italijani, ki tvorijo le nekaj nad 5 odstot, švicarskega prebivalstva, imajo v zadnjih dvajsetih letih stalno svojega zastopnika v državni vladi, ki šteje sedem članov. Temu primerno so Italijani zastopani tudi v drugih oblasteh. Sicer to ni v ustavi zajamčeno, vendar je čut pravičnosti v švicarskem političnem življenju tako močan, da so taki pojavi povsem naravni.

Švica je razdeljena v kantone, kakor je Avstrija razdeljena v dežele. Kanton Bern šteje okoli tri četrtilijona prebivalcev, torej nekaj več, kakor Koroška. Službeni jezik je bil nemški, to se pravi, da so uradi poslovali v nemškem jeziku, ker je le sedmina prebivalcev Francozov. Sevé so imeli Francozi tudi do sedaj že možnost, da se v vseh uradih poslužujejo svojega jezika.

Koncem oktobra 1950 pa so na ljudskem glasovanju izglasovali novo odločitev in sicer:

1. V bernskem kantonu se tudi Francozom prizna značaj samostojnega naroda.
2. Francoščina postane drugi službeni jezik bernskega kantona.
3. V kantonalni vladi bodo imeli Francozi dva zastopnika.
4. Podpredsednik vlade bo Francoz. Kanton je postal tako uradno dvojezičen, dvonaroden.

In pri nas? Pri nas se ogromno govori o dvojezičnosti. Kje se je večina odpovedala le delu svojega „jaza“, da bi tudi drugemu narodu dala košček prostora na soncu?

Oboroževanje Anglije

V svoji izjavi pred poslansko zbornico je britanski predsednik, Clement Attlee, dejal, da bo vojna moč Velike Britanije narasla do 1. aprila na 800 tisoč mož. Razen tega bo vpoklicanih na orožne vaje v letošnjem poletju 235.000 častnikov in vojakov, ki so večinoma služili že v minuli svetovni vojni.

Do konca leta 1953 bo po izjavi ministrskega predsednika Attleeeja Velika Britanija početvorila svojo proizvodnjo tankov in letal.

Seveda bo zaradi povečanega oboroževanja potrebno tudi znatno povečati izdatke za omogočenje tega oboroževanja.

nja. Celotni proračun oboroževanja za prihodnja tri leta je predviden na 4,7 milijarde funtov sterlingov (okrog 300 milijard šilingov).

Načrt britanske vlade predvideva tudi velike zaloge živil in drugih važnih surovin. Težkoče pri organiziranju velikih zalog pa niso toliko v pomanjkanju potrebnih denarnih sredstev, ampak bolj v pomanjkanju živil in surovin.

Zelo verjetno bo za vse te predloge britanske vlade glasovala tudi opozicijska konservativna stranka pod vodstvom W. Churchilla.

René Plevén pri Trumanu

V ponedeljek je prispel na uradni obisk v Združene države francoski ministrski predsednik René Plevén. V torek je sprejel francoskega ministrskega predsednika predsednik Truman. Pri tem prvem svojem razgovoru sta razpravljala o položaju predvsem o položaju v Indokini, ki se je v zadnjih treh tednih znatno izboljšal.

Nadalje sta razpravljala o položaju na Koreji in končno o prispevku Francije pri oborožitvi Zapadne Evrope. Kakor poročajo, predsednik Plevén ne bo ugovarjal proti sklepu sveta Atlantske zveze, da se vključi Zapadna Nemčija kot enakopraven član v obrambni sistem Zapadne Evrope.

Za obsodbo Kitajske

Politični odbor Združenih narodov nadaljuje z razpravo o ameriškem predlogu, ki zahteva, naj bi bila komunistična Kitajska obsojena kot napadalec. Za prvi del predloga, ki vsebuje samo zahtevo po označenju napadalca, je zagotovljena večina, ne pa še za drugi del ameriškega predloga, ki

zahteva tudi sankcije proti napadalcu. Ko bo v političnem odboru sprejet ameriški predlog, mora ta sklep potrditi še Glavna skupščina Združenih narodov. Tu pa je potrebna ne navadna večina, ampak dvetretjinska večina, torej 40 glasov, ker šteje Organizacija združenih narodov 60 članov.

Proti Soeulu

Na Koreji prodirajo čete Združenih narodov ponovno proti glavnemu mestu Južne Koreje in so oddaljene od Soeula še okrog 20 km, ravno toliko tudi od pristanišča Inčon. Severno od mesta Taegu je obkoljenih pet severno-korejskih divizij. Letala Združenih narodov, ki neprestano napadajo zbi-

rališča komunističnih čet, poročajo o novem velikem premikanju komunističnih čet v Severni Koreji.

Iz glavnega štana ameriške vojske na Koreji poročajo, da je izbruhnil med komunističnimi vojniki v Severni Koreji tifus, ki predvsem onemogoča vsako večjo delovanje komunistič. čet.

Žrtve ogromnih plazov

Kot smo že na kratko poročali v zadnji številki, je pretekli teden padlo ogromno snega. Nenadno južno vreme kar na vrh je povzročilo, da so se iz gora začeli trgati mogočni plazovi kot jih že zdavnaj ne pomnijo. Predvsem je bila prizadeta Tirolska ter Solnograška in Koroška v onih delih, ki ležijo ob visokih osrednjih Alpah (n. pr. v Visokih turah). Gmotna škoda gre v milijone. Samo v Heiligenblut-u jo cenijo na 2 milijona. Tudi število človeških žrtev je zelo visoko; na Koroškem okrog 50.

Deželna vlada v Celovcu in zvezna vlada na Dunaju sta pozvali vse državljane, da bi se udeležili podporne

NOVI ŠEF ECA

Posebni pooblaščenec ameriškega urada za pomoč Evropi, Milton Katz, je imenoval novega šefa ameriške misije za obnovo avstrijskega gospodarstva. Za šefa je imenovan dosedanj šef ameriške misije za pomoč Koreji, Meyer, ki je tako naslednik dosedanjega šefa ameriške misije v Avstriji (ECA), Clide Kinga, ki te dni zapuša Avstrijo.

DAMSKE

garniture za zimski čas

Srajce, hlačke, lepih prilagojenih oblik in najboljše kakovosti samo

S 40.50

Grüner

Celovec-Klagenfurt, Burggasse

KRATKE VESTI

Dne 24. t. l. so bile na vseh visokih šolah Avstrije volitve. Večino je dobila lista ÖVP. Na drugem mestu je VdU in na tretjem SPÖ. Komunistično usmerjena skupina je imela najmanj glasov.

General Eisenhower se je 24. 1. t. l. zopet mudil v Parizu in imel važne pogovore z vojaškimi krogi. Tokrat je policija preprečila demonstracije, ki so jih komunisti zopet namenili proti njegovemu obisku.

Francoška vlada je prepovedala delovanje sekretariata svetovne sindikalne zveze ter razpustila deželno zvezo „Mednarodne zveze demokratičnih žena ter mladine“. Organizacije stojijo pod komunističnim vplivom.

Na otoku Nova Gvineja, severno od Avstralije, je izbruhnil ognjenik (vulkan) Lamington. Razdejanja so taka, da prekosijo razdejanje, povzročeno po najhujši eksploziji. Na metre debelo je vsa okolica pokrita s pepelom in vse življenje je zamrlo. Smrtne žrtve cenijo do sedaj nad 5000. Šest naselbin je popolnoma uničenih.

Bivši avstrijski minister Raab je ponovno napovedal v nekem govoru, da bodo v Avstriji v kratkem uvedli zopet racioniranje raznih surovin.

Imunitetni odbor avstrijskega parlamenta je soglasno razveljavil imuniteto bivšega ministra Kraulanda, ki ga obtožujejo raznih poneverb državnega premoženja. Končno bo o tem odločala še poslanska zbornica.

Jugoslavija in Avstrija

Predsedstvo jugoslovanske narodne skupščine je sprejelo, kakor smo že poročali, sklep o končanju vojnega stanja med Jugoslavijo in Avstrijo. V zvezi s tem odlokom je sklenila jugoslovanska vlada, da vzpostavi spet redne diplomatske odnose med Jugoslavijo in Avstrijo. Avstrijsko politično zastopstvo v Beogradu bo spremenjeno v poslaništvo.

† Maršal Mannerheim

V soboto, dne 27. januarja t. l. je umrl v nekem zdravilišču v švicarskem mestu Lausanne maršal Karel Gustav Mannerheim, bivši predsednik finske republike. Ob njegovi smrti žaluje vsa Finska, povsod visijo žalne zastave in v vseh izložbah trgovin so slike umrlega maršala v črnem okvirju.

Truplo umrlega maršala so prepeljali z letalom v glavno finsko mesto, v Helsinkih, kjer bo v nedeljo, dne 4. februarja, s svečan pogreb na državne stroške.

ATOMSKE EKSPLOZIJ

V ameriški državi Nevada v Združenih državah preizkušajo sredi ogromne puščave Las Vegas atomske bombe. V zvezi s temi poizkusi poročajo, da nameravajo Združene države vzpostaviti okrog Sovjetske zveze obroč oporišč, od koder bi bilo mogoče v slučaju sovražnosti z atomskimi bombami uničiti prometne zveze, industrijske naprave in naprave za pridobivanje nafte v Sovjetski zvezi.

ZAGREBSKI HIGIJENSKI ZAVOD

Ročefellerjeva ustanova je v zadnjem četrtletju 1950 nakazala tri milijone dolarjev za 14 evropskih držav za omogočenje raziskovanj njih načrtov za proučevanje na področju socialnih javnih, naravnih, zdravniških in človeških ved. V okviru teh načrtov bo prejel zagrebški higijenski zavod 25.000 dolarjev za razvoj tehnične zdravstvene službe.

RAZCEP MED ITALIJANSKIMI KOMUNISTI

Dva poslanca italijanske komunistične stranke (Aldo Cuccini in Valdo Magnani) sta izstopila iz komunistične stranke. Kot vzrok izstopa iz stranke navajajo italijanski listi postopanje kominforma in Sovjetske zveze. Nadalje napovedujejo listi kot posledico številne izstope italijanskih razumnikov iz komunistične stranke.

MILOVAN DJILAS V LONDONU

Jugoslovanski minister za informacije Milovan Djilas je prispel na desetdnevni obisk v London. Pri njegovem prihodu se je angleško časopisje zelo zanimalo za usodo političnih pripornikov, posebno še za usodo bivšega ministra Dragoljuba Jovanovića.

Politični teden

Eisenhower se je vrnil v Ameriko, kjer bo podal predsedniku Trumanu izjerno poročilo o svojih uspehih, oziroma izkustvih, ki jih je dobil na potovanju po Evropi. Kaj je Eisenhower sklepal in kaj so sklenili po prestolnicah držav Atlantske zveze, še ni mogoče vedeti. Prav tako še ni znano, v kakšnem obsegu in kdaj bo vstala zapadno-evropska armada, kateri naj bi Eisenhower poveljeval.

Ameriško časopisje in časopisje zapadno-evropskih vlad pa je zadovoljno s potekom njegovega obiska. Razen manjših demonstracij so se njegova potovanja končala brez motenj in neprilic. V tem dejstvu vidijo znak za pešanje moči komunističnih strank zapadne Evrope, predvsem Francije in Italije. Te so namreč napovedale velikanske masovne demonstracije in generalne stavke. Od vsega tega ni bilo dosti opaziti.

Eisenhowerjev obisk je pač za dober teden razgibal evropsko javnost, zdaj pa so na hodnikih palače UNO v Lake Success in pa na korejskih poljanah v teku odločilni dogodki.

Napetost radi Koreje je na videz velika, toda rešitev je bližja kot je bila kdaj prej.

Vojaški položaj na Koreji je spet tak, da Kitajcev naenkrat več ni. To je sedaj že v drugi in tokrat do dejstvo presojajo previdneje in treznejše kot prvič. To se pravi seveda, da je umik njihovih čet političnega in ne vojaškega značaja. Njihove armade so kvečjemu še številnejše in ne nasprotno. Če so Kitajci nenadoma prepustili večino ozemlja južno od 38. vzporednika nasprotniku, k temu gotovo niso bili prisiljeni iz vojaških razlogov.

Jasno je, da nobeden od treh velikih igralcev, Amerike, Sovjetske zveze in Kitajske, radi Koreje ne bo tvegala svetovne vojne in postavljala na kocko vse, kar si je bil prodobil v zadnjih desetletjih. To je vodilo tudi za Mao-Tse-Tunga, ki se verjetno zaveda, da more tudi s političnimi potezami in izkoriščanjem nesoglasij med drugim velesilami mnogo pridobiti.

Nekaj stvari je, ki so slepo ulico v korejskem, oziroma vzhodno-azijskem vprašanju dokaj razsvetlile in spor približale mirni in pametni rešitvi.

Tu je predvsem resolucija dvanajstih azijskih in arabskih držav, ki se v svoji zasnovi sicer dobrih Kitajski, ker v glavnem priporoča v sicer nekoliko zvođeneli obliki sprejem pogojev, katere je v UNO stavil kitajski zastopnik general Wu. Resolucija predlaga konferenco sedmih držav, ki naj rešijo vsa vprašanja Daljnega Vzhoda in ne samo Koreje. Kakor je v bistvu ta misel sprejemljiva, vendar v njej ni vsebovana skrb o usodi UNO čet na Koreji, katere tvorijo pravzaprav Amerikanci. Ti pa se nočejo spustiti v dvomljiva razpravljanja in hitijo najprej gasiti tam, kjer gori. Zato stoji na stališču, da je treba rešiti najprej korejsko vprašanje. Pogoji za to reševanje pa je takojšnja ustavitev sovražnosti. V tem je največja razlika med omenjeno resolucijo in ameriškim stališčem; slednje je dobilo svoj odločen izraz v predlogu, katerega je stavil skupščini UNO-ameriški zastopnik Warren Austin: UNO naj Kitajsko obsoji kot napadalca in izvede proti njej sankcije (kazenske ukrepe). Pod sankcijami je razumeti predvsem pomorsko in gospodarsko blokado Kitajske.

Ta zahteva pa je vzbudila pri mnogih državah veliko vznemirjenje in bojazen, da bi prenapetost v ravnanju s Kitajsko mogla privedi do svetovnega oboroženega spopada. Med temi državami sta predvsem Anglija in Indija. Glede Kitajske vlada med Ameriko in Anglijo precejšnje nesoglasje. Že enkrat je bilo nujno potrebno ta nesoglasja z osebnimi razgovori med državama poglavarjema razčistiti. To je bilo takrat, ko je angleški ministrijski predsednik potoval v Washington k Trumanu. Danes je podoba, da takrat le nista vsega tako razčistila kot so na splošno pisali.

Razlike med ameriškim in angleškim stališčem

Anglija je izjavila, da ne bo podprla ameriškega predloga glede sankcij napram Kitajski. Pripravljena pa je priznati, da je Kitajska napadalec.

Amerika se po drugi strani z vsemi silami trudi, da bi pridobila za svoj predlog večino držav članic UNO. Do sedaj se je za ta predlog, ki še ni prišel na glasovanje, ko to pišemo, izjavilo 33 držav, med njimi tudi britanski dominijski Kanada. Ta država je pač že po svoji zemljepisni legi nekakodolžna, da je bližje Ameriki kot pa svoji materi Angliji. Ameriška javnost pa je nad neodločnim stališčem mnogih držav, med njimi seveda predvsem Anglije, zelo razočarana.

Angleškega predsednika Attleeya je obiskal ameriški poslanik Clifford in mu vse to povedal. Opozoril ga je predvsem, da utegnejo nastati težkocje v ameriškem kongresu, ko bo šlo za kredite in pomoč Evropi in da angleško stališče pač samo pospešuje izolacionizem v Ameriki. Z drugimi besedami to pomeni, da Amerikanci žele predvsem praktičnih zaveznikov.

Ta razvoj tudi potrjuje, da je Anglija na zadnji konferenci svojih dominijskih sprejela indijsko stališče miru za vsako ceno. Kanada pa hodi z Ameriko in v tem je neka razpoka v britanskem cesarstvu, ki pa se tiče le kitajske zadeve. Angleška vlada pa je

v toliko še v težjem položaju, ker ima skoraj enako močno konservativno opozicijo, ki bi bila dovezetnejša za ameriško politiko odločnosti.

Kljub vsemu je angleško-indijska politika „tretjega tabora“ vendarle važen činitelj v borbi za ohranitev svetovnega miru. Indijski delegat Sir Benegal Rau je dejal, da umik kitajskih čet na Koreji ni brez pomena in ozadja. Obenem se mnogo govori, da bo Peking „svetoval“ svojim prostovoljcem, naj se umaknejo s Koreje. Ameriški predsednik Truman pa je na konferenci časnika govornik o ameriški zahtevi, da je treba Kitajsko obsoditi kot napadalca. Sicer je zagovarjal to zahtevo, obenem pa poudaril, da so vrata za sporazum odprta.

Gre torej trenutno za prestižno vprašanje. Ali najprej ustavi sovražnosti ali najprej konferenca. Prvo zahteva Amerika, drugo Kitajska. To pa je mogoče rešiti tudi na ta način, da ostaneta oba nasprotnika pri svoji besedi. Oboje prirediti nekako istočasno. Če rabimo besedo „prirediti“, pač hočemo s tem reči, da je tudi ves korejski konflikt nekako poizkusno „merjenje“ sil v borbi med komunizmom in nekomunizmom, katero je korejski narod že sedaj, ko zadnje dejanje še niti odigrano ni, moral plačati s strašnimi človeškimi in gmotnimi žrtvami.

V Evropi ni bilo nič svetovno-politično pomembnega. Omeniti je le, da

Na poti v Argentina

V Turinu v Italiji, kamor smo prišli iz Avstrije, smo živeli več tednov običajno taboriščno življenje. Hrana je bila dobra. Vsak dan smo lovili novice, kdaj se bomo peljali naprej. Dolgo nisem izvedel nič točnega. Nekega dne pa sem dobil delo na železnici — delal sem nekaj ur in razmeroma dobro zaslužil, tako da sem ženi mogel kupiti sadje, katerega je tako rada imela. Pri tej priliki mi je poveljnik transportov na moje vprašanje, kdaj bomo šli naprej, odgovoril, da najbrž po Novem letu.

Vest me je nekoliko potrla. Treba bo božične praznike praznovati torej v taborišču. Pa sem se kmalu s tem sprijaznil. Uredili in pripravili smo se za božič, kot smo pač bili navajeni v domovini. Versko življenje v taborišču je itak bilo zelo močno. Vsak dan smo imeli slovenske sv. maše. V posebno tolažbo pa nam je bilo, da je bila prav v tej taboriščni kapeli shranjena naša brezjanska Marija, ki je tudi čakala na pot v Ameriko. Zahvalna sv. maša mi bo ostala v vednem spominu. Kapela do zadnjega kotička napolnjena. Pred menoj v prvi klopi je sedela kmečka ženica s črno ruto na glavi. Poznal sem je: pet sinov je imela. Eden je umrl v koncentracijskem taborišču na Rabu, eden je padel nekje v Beli Krajini, ostale tri je zadnjikrat videla v Vetrinju... Peli smo domače božične pesmi in vsak je v duhu bil v domovini.

Po božiču smo si ogledali tudi mesto Turin. Obiskali smo krasno katedralo in zavod sv. Janeza Don Bosca, svetnika, ki je zlasti pri naši mladini tako priljubljen.

Nekega dne pa smo le dobili sezname onih, ki potujejo z naslednjim transportom v Argentino. Med njimi sem bil tudi jaz. Torej vendarle! Prišli so avtomobili ter nas odpeljali v Genovo. Tam smo dobili pravila, kako se je treba vesti, kaj smemo s seboj imeti itd. Najhuje je marsikatero prizadelo to, da mora vsa jedila, ki jih ima s seboj, vreči v morje. Vsak si je bil skoraj kaj nakupil za dolgo pot in denarji so bili vendar tako pili... Nič ni pomagalo. S čudnimi občutki smo gledali, kako je vse letelo v morje, v ribje trebuhe. Še prej smo prestali zdravniško preiskavo. Naša ladja „General Black“ je bila najnovejšega tipa, saj so jo zgradili leta 1944. Prvotno je bila vojna transport-

na ladja in je vozila ameriške vojake na evropska bojišča. Potem so jo prepustili IRO za prevoz beguncev. Imela je okrog 16.000 ton. Dolga 156 metrov. Dva vlačilca sta jo potegnili iz luke, potem je zatulila, da smo se vsi prestrašili in pričela je svojo dolgo pot.

Mene je žal že kmalu napadla morsk bolezen in vse tablete mi niso nič pomagale. Spočetka sem imel zelo malo od vožnje. Šele ko smo prišli do Gibraltarja, mi je odleglo. Tam je bilo veliko angleških policijskih ladij, ki so nadzorovale preliv. Na desni strani ogromne skale, na levi pa prazen, suh svet — Afrika. Potem smo se vozili mimo Kanarskih otokov, ki so last Španije. Na otoku Sao Vicente smo se ustavili in družba Shell nam je naložila ogromno nafte. Taka plavajoča palača, kot je bila naša ladja tudi potrebuje mnogo goriva! Pluli smo mimo portugalske afriške kolonije. Na obalnem otoku, kjer smo obstali, so nam rekli, da tam že sedem let ni deževalo. Zato je razen majhne oaze vse le sama puščava.

V mestu pa je bil velikanski živčav. Črnci so neprestano vozili s svojimi malimi barčicami okrog naše ladje ter nam kriče ponujali razna živila. Precej smo kupili, toda vse smo morali oddati zdravniku v razkuženje.

Potem so prišli dolgi dnevi, ko ni bilo drugega okrog nas kot morje in nad nami nebo. Ko smo prekoračili ekvator, smo doživeli obvezni „krst“. Tudi drugače je bilo na ladji kaj novega. Čitali smo list, ki so ga izdali v nemškem jeziku, ker je tega največ potnikov razumelo. Tu smo brali vse, kar se je medtem zgodilo po svetu.

Tudi žalosten dogodek smo imeli. Srčna kap je zadela nekega potnika — begunca iz Ukrajine. Položili smo ga k večnemu počitku po starem mornariškem običaju — spustili so ga v morje.

No, po dolgih dnevih in nočeh smo spet zagledali pred seboj suho zemljo. Vedeli smo, naš cilj ni več daleč. In ko smo v daljavi zagledali obise velikanskega mesta z nebotačniki, ponoči prekrasno razsvetljenega, smo vedeli, da ne bo dolgo, ko bomo stopili na tla nove domovine, v katero nas je poslala usoda. O življenju v Argentini pa mogoče kdaj drugič.

Štef —

so Amerika, Velika Britanija in Francija

odklonile sovjetski predlog glede pogajanj o nemškem vprašanju

V svojem odgovoru so poudarile, da so sicer pripravljene na skupno konferenco, toda le v primeru, če se bodo tam obravnavala vsa sporna evropska vprašanja in ne le nemško. Mir more biti namreč le splošen in nedeljiv, ne pa po kravji kupčiji sklenjen le za neki prostor. Posebno odbijajoče je vplivalo dejstvo, da želi Sovjetska zveza reševati nemško vprašanje, medtem ko je za avstrijsko državno pogodbo treba rešiti le še nekaj malo pomembnih členov in prav na teh ne more priti do sporazuma med velesilami in s tem do državne pogodbe z Avstrijo.

Železniški promet skrčen

Ministrstvo za promet in podržavljenja podjetja je odredilo, da je potniški promet na progah, kjer vozijo vlaki s paro, za 30 odstotkov skrčen od 29. 1. pa do 12. 2. t. 1. Vzrok leži v tem, da izostajajo dobave premoga, ki bi ga po trgovski pogodbi morale dobaviti Avstriji nekatere države. Tudi pošiljke iz Porurja in Poljske so izostale v zadnjih dneh. Ni še gotovo, če bo promet takoj po 12. 2. zopet lahko razširjen na prejšnji obseg. Premog je postal redka surovina, ker ga vojna industrija, ki ima pač prednost, ogromno rabi. Delno pa ležijo težave tudi verjetno v tem, da so narasle cene in bo treba pri novih pogajanjih o trgovskih pogodbah šele tozadevnega sporazuma.

Sledeči vlaki izpadejo:

Vlak iz:	ob:
Celovca glavni kolodvor	9,12
Pliberka	14,50
Celovca glavni kolodvor	9,10
Podrožce	11,30
Beljaka glavni kolodvor	8,00
Podrožice	18,10

Provizorični osebni promet bo na tej progi prevzel tovorni vlak številka 4793 in 4794.

Celovca glavni kolodvor	17,35
Celovca	00,08
Beljaka	20,50
Beljaka	7,57
Beljaka	17,23

Brzovlaki:

Celovca glavni kolodvor	4,50
Beljaka	23,05
Celovca	6,45
Beljaka	8,54
Beljaka	9,10
Podkloštra	12,10
Šmohorja v Podklošter	18,39
Podkloštra v Šmohor	9,55

Provizorični osebni promet bo na tej progi prevzel tovorni vlak številka AK93 in AK94.

Pravico imamo do slovenske kmetijske šole

„Slovenska kmečka zveza“ je ponovila svojo vlogo glede slovenske kmetijske šole pri vseh pristojnih mestih.

„Narodni svet koroških Slovencev“ je, kakor smo ponovno poročali, že pred časom stavil svoje tozadevne predloge in vloge na vseh merodajnih mestih in je te vloge predložil tudi državnemu predsedniku 28. oktobra 1950. Uverjeni smo, da bodo te upravičene zahteve vseh koroških Slovencev imele uspeh. Enako smo prepričani tudi o ustanovitvi slovenske gimnazije v Celovcu.

Pri vseh svetovnonazornih razlikah so take zahteve zadeva vseh koroških Slovencev.

Koroška in vzhodnotirolska smučarska zveza priredi pod pokroviteljstvom g. dež. glavarja F. Wedeniga, jugoslovanskega konzula M. Vošnjaka ter svetnovaškega župana Jucha I. mednarodno smučarsko skakanje v Rožu.

Prireditve bo v nedeljo, dne 11. februarja 1951 na 55 metrski smučarski skakalnici v št. Janžu v Rožu.

Pričetek ob 14. uri.

S koncerta božičnih pesmi v Celovcu

Nedelja, 28. januarja: sneži, sneži... Neutrudno padajo bele zvezdice z neba. Gora in ravnina, mesto in vas, vse je pokrito z debelo snežno odejo. Še je v naravi božično razpoloženje, še imamo v cerkvah jaslice, še se nam božje Dete smehlja s toplaga naročja svoje svete Matere. A že v petek bo svečnica, zadnji praznik Jezusove mladosti, ko sta Mati in sveti Rednik božjega malčka nesla po judovskem običaju k darovanju v tempelj. — Potem se bo začel resni postni čas.

V slovo božičnemu času smo se zbrali pevci in ljubitelji petja v cerkvi starega bogoslovja v Celovcu, da smo poslušali naše božične pesmi.

Dejstvo je, da so božične pesmi izmed vseh pesmi cerkvenega leta najbolj mehke, najbolj nežne. Saj so se pesniki teh pesmi in potem komponisti še posebno trudili, da bi jim dali svojstvo miline in lahkote. Nekatere so pobožne uspavanke, ki hočejo Dete v jaslih zazibati v miren sen. — Kakor je božič praznik miru, ljubezni in miline, tako tudi pesmi izražajo isto, umetne prav tako kot preproste, a ljubke narodne.

Božična pesem je zelo stara. Že Trubar nam je napisal tisto, ki lepo simbolično opisuje Kristusovo rojstvo:

„Kakor sonce skoz glaž gre,
glaž ta se ne razbije,
glej, tako je rojen bil
naš Jezus od Marije“.

In potem novejša n. pr.:

„Sveta nebesa široko se odpro,
angelski zbori „hosana“ pojo!
Sredi med njimi je Jezušček mili,
mar se ne bomo še mi veselili“.

Pa k posameznim zborom! Prvi so nastopili pevci cerkvenega zbora slov. cerkve. Spretni organist g. Nachtigal, je pripravil kar osem pesmi. Ima prav zavidanja vreden pevski material, zlasti soliste. Prvo pesem „Raduj, človek moj“ so zapeli kot uvod v božično radost. Druga je bila Vodopivčeva „Nad jaslicami sklanja se“. Zelo pa sta nam ugajali tretja: „Jezus moje sonce“, s sopran-solom gđc. Klémencičeve in „Pri-

jaslicah“, s solom gospoda tenorista Lumarja. Prožen glas, jasna izgovorjava še posebno odlikovanje nadarjenega in izšolanega pevca.

Zbor je res dovršeno odpel prvi del svojega programa, vsa čast pridnim pevcem in g. organistu za ves trud!

Potem so nastopili Kotmirčani. Pet pesmi so pripravili: „Božji nam je rojen sin“, „Že počiva vsa narava“, „Pastirji, povejte nam, kaj se godi“, „Noč božična, sveta noč“ in „Prisvetil je veseli dan“.

Moč zbora iz Kotmare vasi je zlasti v sopranih. Gospod organist Hribar se zelo potrudil s svojim zborom. Hvalevredno je tudi, da ima precej mladega naraščaja, iz katerega se bodo razvili dobri pevci, če bodo vztrajni in požrtvovalni.

G. org. Hribarju, ki rad pomaga povsod, kjer je sila, in požrtvovalnim pevcem, vsa čast!

Potem je sledil nagovor, ob katerem smo se za glasbo in pesem še bolj navdušili. Bog, najpopolnejše bitje, je začetek harmonije. Njemu v čast je petje, glasba. Petje je pa duša glasbe. Tudi ta prireditelj je v čast jaslicam, novorojenemu Bogu, da izrazimo svojo zahvalo Njemu, ki se je za nas učlovečil, z nami trpi, z nami živi.

Pesem naj bi se gojila ne le v cerkvi, ampak tudi po družinah. V vsaki hiši naj bi kdo igral na kako glasbilo — inštrument, kar prinese v vsako družbo mnogo prave zabave in tudi smisel za lepoto.

Po nagovoru se nam je predstavil zbor iz Sveč. štiri pesmi nam je zapel. Za pesmijo „Angelsko petje“ smo slišali „Zori noč vesela“; z natančnim podajanjem so pevci pripomogli, da je ta pesem še posebno učinkovala, enako tudi „Slava na višavah“ in „Sveta noč“. Sveški zbor ima lepe ubrane glasove.

Pevcem in pevkam, ki redno obiskujejo vaje, vse priznanje! Naša želja je, da bi še nadalje tako z vnemo in s takim veseljem prepevali v čast božjo.

Nato so nam še „Slavčki“ zapeli tri pesmi. Videli smo ponovno, da se po-

trudijo tudi za cerkveno pesem, ne samo za radio in druge prireditve. Kvartet je izpopolnjen z novim drugim basom.

Za konec nam je še domači zbor slov. cerkve zapel tri božične, med temi „Blišče se zvezdice nocoj“.

Na splošno vsi zbori zaslužijo res pohvalo. Vsem pevovodjem in vsem pevcem za požrtvovalnost in vztrajnost: Bog plačaj! Vse ure za vaje, pot in druge nevšečnosti naj povrne najbogatejši Kralj.

Ob koncu smo še nekaj doživeli. Mons. Valentin Podgorc so sveškemu organistu in cerkovniku, g. Jakobu

Begušu, izročili priznanje za njegovo 60 letno organizatorsko delovanje. Obenem so se mu tudi zahvalili za vse prizadevanje in vse žrtve, ki jih je v teku tolikih let doprinesel za petje. Slavljencu čestitamo vsi znanci-pevci in želimo, da bi še mnogo let v zdravju opravljal svojo službo.

Preč. g. Podgorc so se zahvalili tudi vsem ostalim organistom in pevcem za sodelovanje in žrtve.

Pevci in pevke, po tej prireditvi, na kateri ste pokazali svoje zmožnosti, upamo, da vas bomo še večkrat slišali. Zato v navdušenju ne pustite, ampak veselo nadaljujte delo!

Slov. prosv. društvo v Štebnu napreduje

Odkar je postalo naše društvo samostojno, se je začelo živahno gibanje v prosvetnem in narodnem delu. Čeravno je naša fara zelo majhna in se morajo pri vsaki kulturni prireditvi skoraj vedno vzeti isti igralci, za drugimi nikakor ne zaostajamo, ker so vsi prosvetaši in mladina tesno povezani z vaško skupnostjo in kulturnim delom.

Ker so se vršile razne prekucije, je bilo tudi potrebno notranje delo društva, da smo ugotovili, kaj našemu društvu še manjka. Po storjenih sklepkih smo šli takoj na delo. Kakor že vedno, tako je tudi sedaj prevzel naš dobri in požrtvovalni Janez skrb za pevsko izobrazbo naše mladine. Kakor je za človeško telo potrebna hrana ravno tako je potrebno petje za kulturno delo, zlasti pa za društvo. Zato se je ravno na tem prosvetnem polju v zadnjem času zelo veliko delalo in žrtvovalo. Povečal se je mladi moški zbor, ustanovil se je „kvartet“ in tudi mešani zbor je postal precej močan. ki tudi večkrat prav rad pomaga s petjem olepšati kulturne prireditve.

Vrh tega pa ima društvo še svoj orkester, ki bo prvič nastopil na pustno nedeljo. Orkester sestoji iz sledečih glasbil: 1 gosli, 1 gitara, 2 harmoniki in začasno tudi klavir.

Že davno je odbor gojil željo ustanoviti knjižnico, ki je pa še dosedaj

bila sen prihodnosti. Saj je v odboru vsakega SPD knjižničar, a knjižnice ne najdeš skoraj v nobenem društvu, kar bi bilo, zlasti v današnjem času za duhovno in kulturno rast naše mladine in za narodno poglobitev našega ljudstva tako potrebno. Seveda je treba začeti ravno pri knjižnici s skromnimi sredstvi, toda polagoma postane knjižnica bogata na knjigah. Kako je bilo pri nas? Ko smo začetkom januarja ustanovili knjižnico, smo takoj dobili 920 knjig in upamo, da se bo koncem januarja ali začetkom februarja knjižnica pomnožila še precej čez 1000 knjig.

Zato vabimo prav prisrčno vse bralce in ljubitelje dobrih knjig naše okolice, da bi se večkrat oglasili v knjižnici našega Slov. prosv. društva. Tu boste dobili vse! Lahko si boste izbrali, kar vam poželj sree!

Ostala društva pa opominjamo, naj bi tudi pričela z ustanavljanjem knjižnic. Kjer pa že obstojajo, naj nudijo ljudstvu, posebno pa mladini pošteno in dobro branje in tako se ravno skozi knjižnico najlažje tesno povezuje vaška skupnost s kulturo.

Višino notranjega dela pa bo naše društvo doseglo, ko bomo dobili jeseni, kakor nameravamo, popolnoma novo dvorano z novim odrom.

Tajnik

Spisal: J. ŠIMON BAAR

GOLOBČEK

Poslovenil: ALOJZIJ NEMEC

ROMAN

1. NADALJEVANJE

II. Zelate glave

Jesensko oktobrsko sonce je zvalo vse škofijsko semenišče na vrt. Bogoslovci so korakali skozi mesto v redu, to je, lepo v parih kakor šolarčki; okrog suhih vratov so se jim svetili beli kolarji in modri pasovi so jim veselo vihrali ob bokih. Ljudje so se na ulici ustavili in se ozirali za njimi. Tu pa tam je padel kak neslan dvotip ali pikra opazka, toda bogoslovci se za to niso zmenili. Šli so tiho, skromno, molče in s povesenimi očmi, kakor jih je k temu spodbujal ascetični gospod spiritual; vedeli so, da je on s podravnateljem zadnji par v vrsti in da natančno opazuje svoje varovanje.

Glasneje so se zabavali in smejele se ozirali naokrog le prvoletniki. Večini izmed njih je bilo škofovsko mesto španska vas in o življenju in disciplini v semenišču so vedeli približno toliko kot o razmerah na luni. Stopali so — še vedno brez talarjev — samozavestno v svojih študentovskih oblekah, v kakršnih so prišli po počitnicah pred dvema tednoma v duhovsko semenišče.

„To bo spet dela, preden te rekrute ukrotimo,“ se je nasmejal veseli podravnatelj, opazujoč lahkomišno smejajoče se abituriente.

„Upajmo, da se nam z božjo pomočjo kmalu posreči,“ je zavzdihnil spiritual, „zdi se, da so izborni fantje, vsi imajo dobra priporočila svojih gimnazijskih profesorjev in župnikov.“

„Toda eden med njimi mi vzbuja pozornost, hodi kakor ubit, ja žalosten, molčeč in nedružaben; ta menda ne bo vztrajal.“

„Aha, gotovo menite Holoubka,“ se je nasmešnil spiritual, „bodite brez

skrbi, ta bo gotovo ostal, ta edini ima v zrelostnem spričevalu dvojko iz matematike, čeprav je bil v osmem razredu v prvem polletju „primus“. Tega na univerzo ne bi sprejeli. Sprejeli smo ga na izrečno prošnjo patra ravnatelja plzenske gimnazije, ki je ponudil Holoubku mesto v redovnem semenišču, toda Holoubek je odklonil in prosil, da bi bil sprejet k nam.“

Vrsta se je medtem privila k velikemu, z visokim zidom ograjenemu vrtu, ki je bil poln starih dreves in grmov, odetih v jesensko krasoto, kajti po dolgi počitniški dobi je danes prvič sprejemal svoje mlade prijatelje. Praznik snidenja je bil vesel in prisrčen. Mladi bogoslovci so takoj pri vходу odložili — kakor v oblačilnici — plašč resnobe in molččnosti, v katerega so se bili zavili med potjo, in veselo hiteli v vrt, ki jih je vabil s svojo bujnostjo. Razbežali so se kakor otroci vsevprek k posameznim drevesom, v zatišja, na sedeže h grmom, da jih ne bi nihče prehitel in jim zasedel že prej izbranega mesta. Tu je bilo kakih štiriideset lagodnih klopi, izpraznjenih po lanskim novomašnikih, ki zdaj že delujejo kot kaplani po razsežni škofiji in se nikdar več ne vrnejo sem. Ta mesta je treba zasesti in braniti pred vsiljivci, ki se bodo sklicevali na to, da so jim klopi predniki zapustili, da so že pred počitnicami sem hodili. Toda vse je zgolj dim; šele danes se vsakdo pravomočno polasti za vse leto svojega koticika in šele z današnjim dnem začeti mora biti njegova posest spoštovana...

Stara drevesa so prizanesljivo gledala na te mladostne tekme in se spominjala, koliko kodravih glav se je pod njimi že izmenjalo. Kolikokrat so že slišala vso fundamentalno, dogmatiko, moralno, koliko vzdihov se je zlilo s šelestom njih listov, koliko solz ovlažilo steptana tla na njihovih koreninah...

Včasih pride h kateremu izmed njih

morda že sivolas duhovnik, z glavo, sklonjeno k zemlji; ustavi se pod drevesom, se zravna, ozre se navzgor v krono in reče: „Tu pod tem-le drevesom sem posedal cela štiri leta,“ ter se zamisli... oči upre v tla... ogleduje drevesno skorjo, v kateri so se že davno zarasle začetnice njegovega imena, ki so bile priča njegove posesti —

Da, vrt se je napolnil s krikom, smehom in vriskom, listje se je odelo z najprelestnejšimi jesenskimi barvami, pritažena sončna luč in tolotja je vse ožarjala s svojim sijajem. vrt je sprejemal, objemal in pritiskal na srce...

Le en bogoslovec ni pogledal čaru pobratenja, temu vsesplošnemu veselju. Ni se ga oprijelo navdušenje in ni čutil blaženosti, ki se je v tem trenutku širila po semeniškem vrtu. Taval je sam zase po travnatni poti, kot da bi bil gluhi in slepi, pogreznjen zgolj v lastne misli in preudarjanja. Še je čutil, kako strašno je Bog pokoril njegovo ošabnost, pokoril za vedno, tako na nikdar več ne dvigne v njegovem srcu svoje zapeljive glave. Odpadli orumeneli listi šuštiijo pod njegovimi nogami, suha travnata stebelca hrstijo pod njegovimi koraki, toda on sliši le sebe, kako o binkošti v brezskrbnem smehu odgovarja svoji materi: „Tako, mamica, pogodiva se: če padem pri maturi, postanem duhovnik, če pa izdelam odlično, me pustite študirati medicino, kaj?“ Mati mu je le z roko zažugala in šla ven, oče mu je pa pri mizi z veseljem podpisal listino, da mu dovoljuje podvreči se zrelostnemu izpitu.

Nemogoče je postalo resnica. Glej, neznatna črtica, bedasti minus — menja smer njegovemu življenju. Kdo je to storil? Bog? Naključje? Materina molitev? Nadzornik Müller? Ah, na tem ni nič, glavno je, da se je to v resnici zgodilo, ga pretreslo in povzročilo v njem popoln duševni polom in mu popolnoma strlo duha. Iz sramu se

cele počitnice ni premaknil z domačega, ljudem ni šel pred oči in z veseljem pozdravil trenutek, ko je mogel oditi v semenišče. Glavo bi si potresel s pepelom, v raševino bi se oblekel in se zaprl kam v pustino ter živel kakor spokornik! Kako vse to tlači, kako rad bi se komu odkril, spovedal, na koga se oprl vsaj zdaj na pragu novega življenja...

„Kaj pa tako sam?“ se je nenadoma oglasilo pred njim. Holoubek je dvignil glavo — in gospod spiritual se mu je zaupno smehljaj.

„Ne poznam nikogar,“ se je Holoubek odkril in se nalahno in resno poklonil.

„Ni tukaj nobenega vaših sošolcev iz gimnazije?“

„Nobenega, prosim.“

„Na kateri gimnaziji ste študirali?“

„V Plznu.“

„A seveda, od ondod gredo vsi v praško semenišče; in kaj pa je vas pripeljalo k nam?“

„Pri maturi sem padel,“ je zašepetal Holoubek, zardel od sramote kakor roža in sklonil glavo tako globoko, da se je brada dotikala prs.

„I, glejte čudo, to je naključje, vidite, tudi jaz sem padel, čeprav ne pri maturi; tedaj za mojih časov o njej ni bilo ne duha ne sluha, temveč pri filozofiji sem dobil dvojko iz matematike. Iz česa, prosim, pa ste zleteli vi?“

„Tudi iz matematike.“

„To vas je torej privedlo k nam, kaj? Braz te dvojke bi komajda prekorčili semeniški prag, ne?“

Gospod spiritual je v naslednji poluri slišal vso iskreno izpoved Holoubkovo.

„Tak vidite, tak vidite,“ je gospod kimal z glavo, „nedoumna, so pota božja. Malenkost, neznatna črtica, in zadoštuje, da odloči smer našega življenja. Upoštevajte to, prijatelj, vas

MAUSER KAREL:

Ura pred pepelnična sredo

Sedel sem v kotu in gledal. Znanec in znanka, ki sta me zvabila na ples pustnih mask, sta plesala med drugimi pari, ki so se prepoteni vrteli ob zmedenih glasbi jazza. Vse se mi je zdelo neskončno tuje. Rdeči lampijoni pod stropom, nasičen zrak, maske, še prostor z gladkim parketom, ki se je medlo svetlil.

Nikoli še nisem plesal, čeprav se mi ples sam na sebi ni zdel očuren. Tisti večer pa se mi je blazno vrtenje zastudilo in s hrbtom naslonjen na steno sem s priprtimi očmi opazoval vrvež, ki se je neprenehoma zibal in valovil. Zdelo se mi je, da se je, nekje od morja odtrgal val in obstal v tej dvorani in si zdaj zaman prizadeva, da bi skoz zastrta okna planil na prosto.

Razgledoval sem se po maskah. Japonka s pisanim sončnikom se je naslanjala na zavorca, ki se mu je koža svetila od znoja. Nekdo v pastirski noši se je sukal s planšarico. V pijanih očeh je bila čudna zbolost.

Godba je za hip utihnila. Zašumelo je po govorjenju, od nekod se je skoz vrata utrgal pijan smeh.

Nenadoma mi je postalo tesno. Hrepenel sem nekam, sam ne vem kam, toda čutil sem, da tisto moje hrepenenje ne more najti pravih tal, da plava z zmedenim glasbo nekje v zraku kakor zabodel ptič, ki ne ve, kam bi se usmeril. Le to sem jasno čutil, da so te maske strahovita prevara, da je to beg ljudi pred samim seboj, neznan beg pred resničnostjo drugega dneva.

Tako mi je bilo nekoč, ko sem bral roman, ki je opisoval slabiča, ki je našel rešitev v vrvi. Bal se je življenja. Knjigo sem odložil s čudno praznino v sebi. Še v ustih sem imel občutek nečesa grenkega.

Blazno vrtenje mask je imelo na sebi nekaj grozljivega. Sam ne vem zakaj, toda imel sem občutek, da se nahajam skrit na jasi neznanega pragozda in da gledam ples prastarega plemena, očuren ples pračloveka, ki tiplje za božanstvom, ki ga ne pozna, temveč le medlo sluti.

Maska z opičjo glavo se je priklanjala ženski, ki je imela skrite samo oči. Gibanje ostudne glave je bilo tako naravno, da sem se zdrznil.

Nato je spet pljusnila glasba in vrtenje se je nadaljevalo.

Zamižal sem. Čutil sem, da me hoče to vrtenje potegniti vase kakor vrtnec, ki z blazno naglico vsrkava vse, kar tok spenjene vode prinese vanj.

Muzika z zmedenim taktom je plesala po dvorani kakor obsedena ženska.

Ko je utihnila, je za hip nastala tišina. Koj potlej je zahrumelo govorjenje, zvenknili so kozarci.

Še vedno sem mižal. Tedaj je po dvorani planil smeh. Odprl sem oči.

Dva koraka od vrat je stal človek in začudeno strmел okrog sebe. Poznal sem ga. Bil je bebec, ki se je klatil po vaseh, spal, kjer je nanesla prilika in se smejal zbadljivkam, ki so letele nanj kakor toča. Nikoli se ni branil.

Kako je prišel v dvorano, ne vem. Morda so ga nalašč spustili, morda se

je prikradel, stal je in gledal in njegove zmedene oči so se smejale.

Nekdo mu je ponudil kozarec vina. Izpil ga je v dušku. Potlej se je spet začudeno razgledoval in počasi, plašno stopil po dvorani.

Nisem se smejal. Tista neznana mora v meni je popustila. Kakor da sem vse dotlej čakal samo na tega bebca.

Maska z opičjo glavo se je prizibala pred bebec. Videl sem, da je bebec osupnil, pogledal okrog sebe in obraz se mu je nakremžil.

Opičja glava se je smešno sukala.

Tedaj je udarila bebecova pest. Izza razklane maske se je prikazal okrvavljen nos in preplašene, pijane oči.

Strežaji so rinili proti bebecu, ki se je dal mirno odvesti. Niti obrnil se ni. Ko so se zaprla vrata, je goltnila muzika. Čudno vrešče, da me je streslo. Slišal sem samo saksofon, ki ga je igral debel, prepoten človek v fraku.

Vzdignil sem se in odšel.

Ko sem stopil na cesto, sem obstal. Skoz zastrta okna je butala glasba.

Onstran ceste pod lučjo je stal bebec. S postrani nagnjeno glavo je prisluškoval.

Zdelo se mi je, da sem nekje daleč in da slišim udrjanje bobnov neznanih ljudi iz pragozdov.

Bilo je dobro uro pred pepelnično sredo.

Zvonar v pepelnični noči

Lipica

Čujte, čujte božji vi ljudje:
ura proti polnoči že gre,
plesali, vem, ste vsi zadosti,
dovolj imeli ste radosti.

O, jaz sem v resnici vaš zvonar,
ki bijem ure udar na udar;
zvonim k molitvi in k pokori
zvečer, opoldne in ob zori,
zvonim vam k smrti al poroki,
so vedno resni zvona zvoki.

Bom polnoči zvonil nocoj,
da se mi spomniš človek moj,
da red v življenju mora biti
in strogi post - po pustu - priti.

Vabilo!

na pustno prireditev (z dvema igrama), ki bo v nedeljo 4. februarja ob pol 3. uri popoldne pri Adamu v Svečah. S pesmijo nas bo razveselil tudi kvintet „Slavček“.

VABILO

Vabimo Slovence iz Celovca in okolice na pustno igro „Pri belem konjčku“, katero priredi celovška igralska družina v soboto, dne 3. februarja, ob osmih zvečer v Kolpingovi dvorani v Neue Weltgasse v Celovcu.

Ob tej priliki bo tudi prvič pel celovski zbor.

Po prireditvi je pustna zabava.

STEBEN

Na pustno nedeljo vabimo vse ljubitelje prosvete v Šteben. Slišali boste pri Šoglnu koncert domačega orkestra. Nastopi tudi moški in mešani zbor ter kvartet. Nato je vesela pustna igra (enodejanka): „Policijska nagrada“. Ob koncu ples! Začetek ob 3. pop. in ob 8. zvečer.

ŠMARJETA V ROŽU

Za pust priredi farna mladina na pustno nedeljo, dne 4. februarja t. l. ob pol 3. uri popoldne v farnem domu pustno prireditev s šaljivimi in poučnimi prizorčki. Sodelujejo fantje in dekleta ter pevci. Prostovoljni prispevki so namenjeni potrebam farnega doma duhovnih vaj. — Vabimo prisrčno mlade in stare, da se v poštenem veselju razvedrijo in nasmejijo.

ŠT. JAKOB V ROŽU

Na pustno nedeljo, dne 4. februarja t. l. priredi farna družina veseligr „Repoštev“. Pričetek ob pol 3. uri popoldne. — Isto igro bodo ponovili na pusti torek ob pol 8. uri zvečer. Pridite in dobro se boste zabavali.

Bog očitno kliče na pot duhovniškega življenja.“

Nato je sam vodil Holoubka po stezah semeniškega vrta, našel mu klop, mu izbral mesto, celo priporočil ga je starejšim teologom iz višjega letnika in ga z njimi seznanil. Ko je potem proti večeru zacingljajal zvonček in klical bogoslovce k odhodu, Holoubek ni bil več mračen, temveč se je smehljajal. Led je bil prebit, v njegovi duši se je nekaj izravnilo, v tem prelepem dnevu se je z nečim pomiril, česar ni ti sam ni vedel imenovati...

„Kar Bog stori, vse prav stori.“ je vdano ponavljal za gospodom spiritualom in se s tem ni več trafil. Nehal je misliti na preteklost, na to, kar je v duši in v srcu gojil. Nehal je misliti na načrte, hrepenenja, ki jih je moral opustiti. Niti na bodočnost ni mislil, marveč je ves živel le sedanosti, ki je bila nova, nenavadna; imela je svojo mičnost in svoje hibe, toda popolnoma je zadostovala, da je Holoubka zaposlila, zadržala. Kaj je bilo življenja na gimnaziji, kjer je bival z dvema, tremi študenti pri stari gospe Zamečnikovi, kjer se je sestajal samo s kopico sošolcev, proti razgibnemu življenju v semenišču, kjer je preko sto mladih, nadarjenih, zdravih in veselih ljudi živel skupaj noč in dan!

Tu so se ustanavljali krogi in krogi, vzajemno so se zbliževali sorodni značaji, rodili so se načrti in sile, tako da je na videz enolično življenje bilo pusto zgolj v podobi, na površju pa je cvetelo v raznobarnih cvetovih, kakor vzorci na dragoceni preprogi. „Čitalniško besedo“, „Šahovski klub“, pevsko društvo „Serafin“, kadilsko družino „Dim“, godbeni krožek „Kerubin“, ugankarje, politike, narodne gospodarstvenike, cvetličarje, znalce tujih jezikov, nadobudne literate, vase zaprte, vesele, tihe, vihrave značaje — vse to si našel pod semeniško streho. Tu je brzo našel vsak sebe, priznal svojo barvo, pokazal določeno nagne-

nje in predstojniki so samo bistro opazovali svoje gojence, tu in tam z izkušeno roko pristrigili nekatere preveč bujno rastoče poganjke, ublažili kričečo barvo, pridušili izreden ton in skrbeli, da bi vse to poganjalo iz edine podlage, iz podlage duhovnega življenja in pobožnosti ter se usmerjalo k edinemu cilju v čast in slavo božjo...

Holoubku so se oči odpirale, nekaj časa je še tipal v temi, tonil je v navalu novih dojmov, toda hitro je pomolili glavo ven, se otrese, razgledal in postal domač. Predsedniki krožkov so vneto iskali med prvoletniki novih članov, da bi izpolnili svoje vrste, ki so se razredčile po odhodu novomašnikov. Holoubka so najprej pridobili Serafini in Kerubini, zato, ker si je rad zapel in zaigral na gosli, čeprav ni bil v tem nikak virtuos; toda kmalu je obiskal tudi ugledno družino „Dima“; v začetku so ga tam trpeli kot prišleca, ko pa si je oskrbel pipo s potrebnimi pritisklinami, so ga sprejeli na poseben način tudi za soseda. Na spomlad, ko je tudi v semeniškem dvorcu in vrtu skopnel sneg, ko so se v golih kronah kostanjev, akacij in murv smolnato lesketali in se napenjali popki, ko so peli mladi kosi, ščebetali vrabci, ščinkavci in sinice, ko so brenčale muhe in je gredo sonce, so rojili tudi bogoslovci-vrtnarji. Iz nekega skrivališča so prinesli motike, lopate in grablje, si izpodrecali talarje in naokrog je zadišalo po vlažni zemlji. Tudi v Holoubku se je prebudila kmetska kri in ni se mogel ustavljati. V začetku je samo plaho pristopil in gledal.

„Kaj stojite tu brez dela?“ se je obregnil prefekt četrtega letnika s svetopisemskimi besedami na gledalce.

„Nič nas ni najel,“ so mu odgovorili v smehu.

„Dobro, kdo torej hoče iti v vinograd?“ in prefekt Kudrna je pokazal na divjo trto, ki se je plazila po golih zidovih, „to je treba obrezati, suho

listje odstraniti, očistiti in znova povezati.“

„Jaz bom to storil,“ je koj poskočil Holoubek in segel za škarjami in ličjem; iz skrivališča si je privlekel visoke stopnice in le nerad je zlezal z njih, ko je potekel „tempus liberum“ ter je hišni red klical teologe k skriptom in knjigam.

„Vi ste vztrajni,“ ga je hvalil Kudrna, „ko bi hoteli, je tu še ena greda neoddana; na njej je štiri leta slavno vrtnaril sedanji hostounski kaplan Rousek in zato je nihče od starejših noče, ker se boji kritike, da ne bi znal tako vrtnariti kot Rousek.“

„Kaj pa naj tu gojim?“

„Kar hočete; v tem vlada tu največja svoboda.“

Do večera je bila greda prekopana, zrahljana in spredaj na njej je bila ploščica s črnim napisom: Jožef Holoubek.

„Jožko, kaj boš pa tu gojil?“ so ga vpraševali tovariši, ko je v blaženem zamaknjenju stal pred tem kosom prekopane ledine.

„Prav na to mislim. Kaj, ko bi kupil mačehe?“

„Mačehe ima že Hausner tamle, spominčice se modrijo na sosedni gredi. Moraš biti iznajdljiv, le nikar kakih posnetkov, nikar opičje ne hodi za drugimi.“

„Holoubek, redkvice posej, to imam jako rad.“

„Jaz bi posejal tu kako okroglo semenje, ki ga imajo golobje radi, na primer grah, to bi bilo nekaj!“

Pravda je ostala nerešena, nadaljevala se je še drugi, tretji dan. Ostale grede so se pomalem polnile, že so jih zalivali, negovali, le Holoubkova je še vedno ostala prazna.

Zjutraj po maši in po zajtrku je završal na dvorišču smeh Bogoslovci so se zbirali ob gredah in klicali: „Holoubek, pridi sem, pogledj, kaj ti tu raste.“

V zrahljano zemljo so bile vtaknjene vse pipe kadilske družine. Temne

cevi so se lepo dvigale kvišku, na njih koncu so se krivili koščeni ustniki, spodaj na gredici pa so čepele trebušaste, gladke in s slikami ali rezbarijami okrašene glavice porcelanastih in lesenih pip.

Kadilci so se jezili in planili na svojo lastnino.

„Pustite! Ne segajte po tem!“ so takoj zavpili ostali.

„Toda, gospodje, dajte mir, saj kričite kakor na vasi. Kaj pa se je posebnega zgodilo?“ je posegel vmes podravnatelj, toda brž, ko je zapazil zasajeno gredo, se je začel tudi sam prisrčno smejati.

„Sedem bje, čas za študij, pojdimogor,“ je predstojnik priganjal bogoslovce, tolažeč se, da strogi gospod ravnatelj tega morda ne bo zvedel. Kadilci so pobrali svojo lastnino, zagrozili, če najdejo krivca, da mu plačajo, kot je zaslužil. Toda napadli so tudi Holoubka: „Do večera moraš tam nekaj posaditi, pa čeprav bi moral to kje ukrasti, za sramoto pa, ki se je zgodila naši čestiti družini, boš v družinsko blagajno plačal pet zavitkov tobaka. Tako!“ je župan „Dima“ ustavil Holoubka na stopnicah in mu naznanil svojo razsodbo.

Joško se je v vsem vrtnarstvu razumel le na zeljarstvo, ker so v okolici Plzna, posebno pa pri njih doma gojili zelje na veliko in ga izvažali daleč na široko pod imenom krimičko zelje.

„Poskusi to!“ mu je šinilo v glavo ter se je takoj odločil.

„Poslal je slugo z lističem k vrtnarju in na večer je gredica že zelenela. Kakih šest zeljnatih sadik je na njej žalostno povešalo glavice, vmes pa je bilo raztreseno vsajenih nekoliko sadik zgodnje kolerabe.

„Vendar to je zgolj pusta, gmotarska duša. Ni zmožen nikakega poleta, nobenega zanosa ni v njem; pogledjte na primer na njegovo gredico. Veste, kaj si je tam posadil?“ se je razvnel ravnatelj.

Pri nas na Koroškem

CELOVEC

Nedeljska služba božja za naprej zopet ob pol devetih v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse. Popoldne ob štirih blagoslov.

*

Pretekli mesec je praznoval oče Ferdinand Gabran, ki stanuje v Celovcu v Kurzstraße 4, svoj 80. rojstni dan. — Kljub svoje starosti je slavljenec še vedno čil in še vedno z veseljem bere priljubljeni „Naš tednik — Kroniko“, in to še kar brez očal. — Z zaslužkom svoje pridnosti in varčnosti si je postavil pred 20. leti malo hišico, kjer sedaj živi s svojo ženo Jerco.

Mnogo je g. Gabran že poizkusil v življenju, mnogo tudi skrbi in žalosti. Bil je dvakrat poročen, v prvem zakonu sta se mu rodili dve hčerki in sin, ki pa je padel leta 1944 na bojišču v Rusiji. Najmlajša hčerka mu je umrla, druga pa živi v daljni Braziliji.

Leta 1921 je zadela današnjega slavljenca velika nesreča, ko je v tovarni Fischl izgubil desno oko. Kljub temu pa je še danes vedno pri delu, nikdar ne more mirovati, vedno je tudi vesel in vedno rad pripoveduje zanimive dogodivljaje iz mladih let.

K njegovi 80. letnici mu prav iskreno čestitamo in želimo, da bi v zdravju doživel še mnogo veselih in zadovoljnih let!

OPOZORILO PEVCEM

Vse pevke in pevce opozarjamo, da je pevška vaja vsak torek zvečer ob 20. uri v Mohorjevi hiši na Viktringer Ringu št. 26, v sobi št. 4.

Pridite vsi in točno ob označeni uri.

Star ZLAT in srebrn denar kupujem po najvišjih cenah. — URE in poročne prstane dobite pri meni zelo poceni

F. KARNER - URAR
CELOVEC - BURGGASSE 8

ŠT. JAKOB V ROŽU

V petek 12. januarja so v 83. letu starosti nenadoma preminuli Mihael Isop, Susterinov oče iz Reke. Še pred kratkim smo jih videli v cerkvi. Poleti so imeli nesrečo. Ko so privezovali živino jih je ranila krava. Morali so jih odpeljati v bolnico. Njih močna narava je vse težave kmalu premagala. Bili so vse življenje zgleden Slovenec. Radi so brali naše liste, Marsikdaj so komaj čakali, da so prišli. Bili so tudi pri požarni brambli, dokler je obstajala. V februarju l. 1898, so stopili pred poročni oltar. Obhajali bi že zlato poroko, da jim ne bi kruta smrt leta 1923, ugrabila zvesto ženo, Bog jim je podaril tri sinove, ki so pa že vsi pri svojem.

S Susterinim očetom je legel k večnemu počitku mož krepkega značaja in trdne vere, kakršnih ima današnji čas le malo. Da smo ga cenili, je pokazal njegov pogreb, ki je bil kljub težavni poti zares lep. Na pokopališču so se od njega poslovili domači gospod kaplan. Pokazali so nam, kako so se pokojni oče trudili, da bi bilo njih življenje Bogu v čast in bližnjemu v pomoč.

Žalujemo sinovom in drugim sorodnikom izrekamo tudi mi globoko sožalje.

Beri in širi

Naš tednik - Kronika

GORENČE

(Poroka.) V nedeljo, dne 14. januarja, sta se poročila pri Sveti Rade-gundi na Gorenčah, g. Fauland Rihard, posestniški sin v Vranjih pečeh št. 14 (Rabensteingreuth), z gospo Julijano Glaser roj. Thonhauser. — Nevesta je bila rejenka pri Primusregarju v Drumljah in nečakinja tamošnje gospodinje. — Oba novoročenca sta šla na ženinov dom h Knieberniku na Vranje peči. Bilo srečno!

(Življenje in smrt v letu 1950). V letu 1950 se je rodilo v fari 12 otrok in 1 otrok v celovski bolnici (torej skupaj 13 otrok, 8 dečkov in 5 deklic). Od vseh novorojenih je bilo 8 zakon-skih in 5 nezakon-skih.

Ceprav je bila v letu 1950 pomladi in poleti huda suša, kakršne ne pom-nijo starejši ljudje že nad 50 let, je bila vendar na polju mojitve in ženi-tve silno bogata žetev. Saj je 26 Go-renčanov, ki so bili ali doma rojeni ali pa bivajo na Gorenčah, sklenilo za-konsko zvezo. Od vseh 26 ženinov in nevest pa so bili doma poročeni samo 4 pari.

Tudi smrt je bila letos malo bolj prizanesljiva. Saj je umrlo samo 8 fa-ranov in farank; med temi 4 odrasle osebe (3 katoliške in 1 protestantske vere) in 4 otroci pod 6 let.

ŠT. LENART PRI SEDMIM STUDENCIM

Že parkrat smo pogrešali novic iz Št. Lenarta. Naš stalni dopisnik naj-brž nima časa. Baje se ženi, pa je po-zabil pogledati letošnji koledar, da je pustni čas že pri kraju in tako bo prehitro prišla pepelnica.

Bom pa jaz skušal povedati par no-vic iz našega življenja, predvsem, ka-ko sem slišal na novo leto, da je bilo pri nas 25 krstov in sicer 24 zakon-skih otrok in enega nezakon-skega in od teh 20 fantov in samo 5 deklic. Iz tega se pač vidi, kako Bog popravlja hudobijo ljudi, ko se moški v vojskah morijo! Slišal sem tudi, da je iz naše fare bilo 35 rimskih romarjev v Sve-tem letu. Rad bi zvedel, kako so se druge slovenske fare udeležile obiska Rima, ker iz tega se da sklepati, kak-šen duh vlada v slovenskem delu de-žele. Porok je bilo lani 13, zato pa no-bene v tem pustu. Ženin in neveste so vedeli, da je letošnji pust za to pre-kratek.

Lani je „Naš tednik“ poročal o sla-bi cesti v Rogaje, ki sicer spadajo k beljaškemu mestu, a ne poznajo tro-toarja, ampak morajo hoditi skozi ob-čino Podkloster, če hočejo priti med svet. Pohvaliti moram, da sta se je-seni Beljak in Podkloster potrudila, da popravita pot. In sedaj ko imamo toli-ko snega, je pot v Rogaje lepo pre-plužena, da je veselje peljati se na ne-deljski oddih po lepi poti v Rogaje.

Snega imamo več kot dovolj. Pla-zovi sicer niso zahtevali človeških žr-tev, a v bistriškem grabnu je zasul mogočen plaz pot. Vsi delavci lesne trvdke „Katz und Klump“ so morali nad plaz, a so obupali, da bi ga mogli presekati in tako je zaprtega okoli 2000 kubičnih metrov lesa v grabnu in je nevarnost, da trvdka ne bi morala prenehati z delom, ker ji bo primanj-kovalo lesa.

Lani smo se v tem času pridno san-kali. Dolga pot na korensko sedlo in dober čaj na vrhu je marsikomu dal korajžo, da se je potrudil na vrh, da je le mogel potem s sanmi zdrčati v dolino, ne da bi obiskal kako pokopa-lišče avtičev, ki so ob koncu vojske obležali na ovinkih. Lahko smo jih našli čez dvajset. Letos pa nam glo-boki sneg ne privošči tega zimskega veselja. — Pri Rogajah je potlačil sneg Motežev skedenj. Ob cestah mo-rajo strehe imeti snežne brane. Na več krajih se je zgodilo, da te brane na-pravijo več škode, kakor koristi. Kjer ni bran je sneg sproti zdrčal raz strehe

in ni nikomur bil v nevarnost. Kjer so pa brane, je teža snega zlomila brane in vsa množica snega, pomešana z le-dom, se je usula na pota, boljše bi bilo, če bi ne bilo takih bran, a po-stava jih predpisuje.

J. M.

ŠTEBEN V PODJUNI

Prvo nedeljo po novem letu so nas presenetili globasniški igralci z lepo in dobro pripravljeno igro „Henrik, gobo-vi vitez“. Igra, ki je vsebinsko zelo primerna za božični čas, je delo naše-ga pisatelja Ks. Meška, ki je dolga le-ta deloval med nami, potem pa nas je radi nasilja neznošnih šovinistov mo-ral zapustiti. Sedaj se nahaja v mari-borski škofiji. Lani je obhajal tudi zlato mašniški jubilej. Želimo mu, naj ga Bog ohrani še mnogo let v blagor slovenskemu narodu.

Prijetni kulturni zabavi so pridna štebenska dekleta še dodala svoj delež s tem, da so nas med odmori kratko-časila z lepimi narodnimi pesmimi. Udeležba je bila polnoštevna. Vse se

Priljubljeno „Pratiko“
za navadno leto 1951
dobite pri Družbi sv. Mohorja
v Celovcu.
STANE 2.— šilinga

je vršilo v najlepšem redu. Pri nas se ne dogaja, kakor v Tinjah, ko par „zabitih butic“ razgraja in hoče ovi-rati, celo preprečiti, lepe predstave, za katere se trezno tinjsko občinstvo zelo zanima in jih obiskuje. S takimi iz-mečki bi mi tukaj prav na kratko obračunali. To so sramota občini.

Marljivo igralsko skupino že danes vljudno vabimo, da nas večkrat obišče! Zakopani v sneg, željno gledamo proti jugu, od koder pričakujemo skorajšnjo vigrad.

KOMELJ

V ponedeljek, 22. januarja smo ob obilni udeležbi položili k večnemu počitku Tratarjevega očeta s Komeljna. Vsem, ki smo bili navzoči, nam je bilo tesno pri srcu, ker nam ga je nenadna nesreča tako hitro iztrgala iz naše srede. V gozdu pri podiranju smreke se je smrtno ponesrečil. Že na poti k zdravniku je izkrevavel in izdihnil.

Ob pesmi „Vigred se povrne“, ki so mu jo v slovo lepo in z občutkom za-peli domači pevci, je ostalo maloka-tero oko suho ob misli, da ne bomo več videli vedrega in dobrohotnega obraza Tratarjevega očeta.

Najlepše darilo!
radioaparati iz trgovine
Otto Gaggel Beljak
(Zraven Parkhotela)

Kdor koli je kdaj prišel k Tratarju in spoznal očeta, ga je presenčila nje-gova domačnost in prijaznost, ki je prihajala iz njegove plemenite duše.

Znal je biti vesel, pa tudi rešen in v razgovorih globok. Vse to je črpal iz globoke vere, ki jo je kazal kot dosle-den in praktičen katoličan. Strma in dolga pot do farne cerkve mu ni bila nikoli ne predolga in ne pretežka, da ne bi ob nedeljah in praznikih izpolnil svoje dolžnosti. Ob povratku domov se je vedno ustavil v župnišču, vzel svoje prijatelje: „Nedeljo“, „Vera in dom“, „Naš tednik-Kroniko“, da je iz njih črpal svojo duhovno moč in se izobraževal. Tudi Mohorjeve knjige so vedno našle pot k Tratarjevemu. Spo-štoval je svoj materni jezik. Saj je znal tako lepo po domače govoriti, da si lahko ob njegovi besedi občudoval lepoto slovenskega jezika. — Kot če-belica se je trudil na trdi kmetijski noč in dan, da bi ohranil in izboljšal do-mačijo, ki mu je bila izročena in tako utrdil temelj svojega doma. S tem je dokazal, da se da tudi v sedanjem ča-su lepo in pošteno živeti in dobro go-spodariti, ko marsikje tam blizu mesta nekda cvetoče kmetije razpadajo.

Ob odprtem grobu se je v imenu vseh v ganljivih besedah poslovil od pokojnika prečastiti gospod Igerc, žvabeški župnik. Obenem so izrazili že-

**Pisano, karirasto,
flanelasto blago
že od 14.65 šilingov naprej**

v trgovski hiši

TOMSCHE

BELJAK - VILLACH

ljo in naročilo rajnega očeta, naj bi namreč tudi njegovi nasledniki posne-mali njegov zgled in tako še nadalje ohranili njihov dom. Vsem faranom pa naj bodo pokojni oče svetel vzgled vernega, delavnega, prijaznega, gosto-ljubnega in vedno zadovoljnega člo-veka, dobrega gospodarja in praktič-nega katoličana, zlasti v teh razburka-nih časih.

Naj jim sveti večna luč. Vsem do-mačim pa iskreno sožalje!

ŠMARJETA V ROŽU

Trem krstom odgovarjajo trije po-grebi, 12. t. m. smo pokopali dobro Čebrovo mater Matildo Korenjak, dol-goletno vdovo po svojem ponesreče-nem možu Francu, 18. t. m. so prepe-ljali iz celovške bolnišnice pokojnega Frica Ogris, pd. Hurjaka, ki je podle-gel vnetju pljuč. Le 4 dni je bil v bol-nici. Dosegel je lepo starost 73 let. V isti starosti je šel za njim Hošnarjev oče Simon Mihor v Trebljah, katerega smo položili k zadnjemu počitku 26. t. m. Srčna naduha mu je ustavila trpeče srce. Naj v miru počivajo! Za-ostalim izrekamo naše sožalje! — Na dan sv. Neže se je po dolgem zopet napolnila dvorana farnega doma do zadnjega kotička ob domači prireditvi igre „Roka božja“. Dekleta farne mla-dine, večinoma novinke na odru, so svoje vloge podale nepričakovano do-bro in zadovoljno. Marsikatero oko se je orosilo ob nežnih prizorih prijatelj-stva Kristine in Režike, pomanjkanja in bede revne Dolenke in hčere, dobro-srčna in šaljiva potovka Neža pa je zvalila marsikomu neprisiljen smeh na ustnice. Trud in muja in številni večeri vaj vsekakor niso bili zastonj!

DJEKŠE

Plavajmo, plavajmo v sveto noč mimo palač in bornih koč.

Božič je že davno za nami in kmalu bo minula tudi božična doba. Svečnica je pred durmi. Torej je tudi za to po-ročilo že zadnji čas. V nedeljo 14. ja-nuarja so dješki otroci v šoli priredili božičnico. Učiteljstvo jih je naučilo dve božični igri. Napolnila se je soba 3. razreda. Najprej so otroci 3. razre-da igrali kratko božično igrice „Pla-vajmo, plavajmo v sveto noč.“ Nato so otroci 4. razreda igrali v nemščini božično igro, kako Jožef in Marija iščeta prenočišča, kako pridejo k Jezu-sku pastirji in kralji. G. nadučitelj je spremljal petje otrok na kitari. Bilo je prav ljubko, otroci so se obeh iger dobro naučili. Po vsaki igri so otroci zapeli božično pesem Sveta noč oziro-ma Stille Nacht. Šolska soba se je iz-kazala za mnogo premajhno.

ČIRKOVČE

V državi Čile, v mestu Gorbea v Južni Ameriki, je 3. avgusta lanskega leta, umrla gospa Marija H. Eberwein, roj. Hudopisk, stara 62 let, žena g. Ignacija Eberwein, iz znane družine Eberwein na Blatu, sorodnika Žipelj-novih in Hunarjevih. Po svoji materi, ki je bila iz Št. Danijela, je bila rajna

(Nadaljevanje na 7. strani)

10% rabat

nudimo pri naši zimski razprodaji
od 31. 1. do 8. 11. 1951

L. Maurer

Celovec-Klagenfurt - Alter Pl. 35

Moško, damsko in otroško perilo
nogavice, kratke moške nogavice
barhent, flanela...

Kmetijsko socialno zavarovanje

Naloga socialnega zavarovanja je nuditi zavarovanemu delavcu v vsem poteku življenja zavarovalno zaščito. Saj posebno delojemalec, katerega edini kapital je delovna sila, potrebuje posebnega varstva v slučaju bolezni, nezgode, invalidnosti, brezposelnosti in starosti. Na vse te okoliščine se ozira socialno zavarovanje. Velik pomen te socialne ustanove moremo najboljše spoznati iz dejstva, da je tri četrtine vseh prebivalcev zavarovanih.

Delojemalci v kmetijstvu in gozdarstvu so za slučaj bolezni zavarovani pri kmetijski bolniški blagajni (Landwirtschaftskrankenkasse), za slučaj nezgode in starosti pa pri kmetijskem in gozdarskem socialno-zavarovalnem zavodu (Land- und Forstwirtschaftliche Sozialversicherungsanstalt). Kmetijska bolniška blagajna je pristojna za pobiranje prispevkov ne samo za bolezensko zavarovanje, ampak tudi za zavarovanje za slučaj onemoglosti, brezposelnosti in deloma tudi za slučaj nezgod. Prispevek za socialno zavarovanje za kmečkega delavca znaša 56,04 šilingov na mesec; od tega zneska odpadeta dve tretjini na prispevek za starostno zavarovanje in samo ena tretjina na bolezensko zavarovanje.

Zaradi boljšega pregleda o posameznih vrstah zavarovanja hočemo na kratko opisati najvažnejša določila o zavarovanju.

Bolniško zavarovanje

Bolezensko zavarovanje je obvezno za vse delavce in nameščence, ki so poklicno zaposleni proti plačilu na podlagi delovnega, službenega ali učnega razmerja. Za zavarovanje je pristojna kmetijska bolniška blagajna, ako so zavarovanci zaposleni v kmetijskih in gozdarskih obratih, v lovstvu, pri ribarstvu, v kmetijskih ali gozdarskih postranskih obratih, pri kmetijskih in gozdarskih zadržkih ali pa kot gospodinjstvi pomočniki v gospodinjstvu kmetij, in gozdarskega delodajalca. Delodajalci so obvezni delojemalca javiti kmetijski bolniški blagajni na predpisanem obrazcu, ki ga je mogoče dobiti pri občinskem uradu ali pa pri bolniški blagajni sami, tekom treh dni po sprejemu v delo. Večkrat so delodajalci napačnega mišljenja, da ni treba prijaviti v zavarovanje sorodnikov, zlasti bratov, sester, nečakinj in nečakov ter oskrbovancev, ker delajo v družinski skupnosti. K temu moramo pripomniti, da morajo biti po zakonu razen delodajalčeve žene zavarovane vse osebe, ki so zaposlene na kmetiji. Iz nerazumljivih razlogov se ti delojemalci včasih sami upirajo zavarovanju, ker to ne smatrajo za potrebno. Življenjske skušnje pa dokazujejo nasprotno. Že na stotine predlogov za priznanje starostne rente delojemalcem, ki so bili celo svoje življenje zaposleni pri svojem bratu, so morali kmetijski in gozdarski zavodi socialnega zavarovanja odkloniti, ker prosilci niso mogli dokazati, da so bili zavarovani. Navadno delodajalci prijavijo svoje sorodnike šele takrat pri kmetijski bolniški blagajni, ako jim je zaradi bolezni potreben zdravnik ali pa morajo oditi v bolnico. Samo po sebi pa je razumljivo, da mora nato bolniška blagajna, ki mora prevzeti bolniške stroške, zavarovati delojemalca z veljavnostjo od dneva začetka zaposlitve.

Po veljavnih določilih je zavarovanje obvezno:

1. za vse delojemalce, ki niso družinski člani,
2. za vse sorodnike delodajalca, tudi za njegove otroke, ako delajo na kmetiji proti plačilu.

Pod plačilom pa ni razumeti samo zaslužka v gotovini, ampak tudi celotno oskrbo (prehrana, stanovanje, in obleka). Za otroke delodajalčeve velja pri tem izjemno določilo, da jih je smatrati samo takrat v delovnem razmerju, ako nadomeščajo tuje delavce.

Ako pa pomagajo samo v okviru družinske skupnosti in tudi ne prejemajo plače po načinu in višini, kakor dobivajo plačo zavarovalni obvezanci, ti otroci niso pod obvezo zavarovanja. V spornih slučajih odloča upravna oblast.

Že samo z gospodarskega stališča je neobhodno nujno prijaviti tudi vse sorodnike, ki delajo na kmetiji, ker bo

Prostovoljno bolniško zavarovanje

Delodajalci, ki zaposlujejo v svojem obratu največ dva zavarovalna obvezanca in oni družinski člani delodajalca, ki brez uslužbenkega razmerja delajo v obratu, morejo prostovoljno pristopiti bolniškemu zavarovanju, v kolikor še niso prekoračili 55. leta starosti. Obolenost pa, ki obstoja že pri vstopu v zavarovanje, za to bolezen ne daje pravice na kake ugodnosti. Mesečni prispevek za te zavarovance znaša 20,13 šil. Razen bolniščine (Krankengeld) imajo zavarovanci pravico na vse ugodnosti, kakor jih imajo obvezni zavarovanci. Ako zavarovalni obvezanec, ki je bil v minulem letu za-

v bodoče gotovo skoraj nemogoče, da bi mogel posestnik svojemu sorodniku, ki je dopolnil 65 let življenja in ne more več delati, dati prevžitek brez velike obremenitve kmetije; saj bi tak prevžitek odgovarjal po višini in vrednosti, preračunan v denarno vrednost, približno višini rente, ki jo dobivajo zavarovanci.

varovan, izstopi iz zaposlitve, za katero je obvezno zavarovanje, more predlagati nadaljevanje zavarovanja. Prijavo pa je treba poslati kmetijski bolniški blagajni pisмено tekom treh tednov po izstopu iz zavarovanju obvezne zaposlitve.

Prispevki

Sredstva za socialno zavarovanje pritekajo iz skupnih prispevkov, ki jih v enakih delih plačujejo delodajalci in delojemalci. Za plačilo prispevkov za bolniško blagajno je obvezen samo delodajalec.

Prejemki

6 tednov po porodu. Razen tega dobijo zavarovane dojnice do konca 26. tedna po porodu, posebne prejemke, ako dojenje potrdi zdravnik ali babica.

Ob zavarovančevi smrti dobijo določene zneske (smrtnice — Sterbegeld) oni, ki so nosili stroške pogreba.

Zavarovanci dobijo za družinske člane, za katere so dolžni skrbeti in ako ti nimajo druge pravice na zakonito bolniško oskrbo, brezplačni zdravniški pregled, oskrbo z zdravili in in manjšimi zdravniškimi sredstvi. Za bivanje v zdraviliščih in za oskrbnino v bolnicah je določen prispevek k plačilom stroškov v najnižjem razredu v višini 50 odstotkov stroškov.

Prejemki v gotovini (bolniščina, zneski za razne izdatke, prispevki ob nosečnosti, ob porodu in dojenju ter ob smrti) se izplačajo samo na zahtevo zavarovanca.

Zavarovanje za slučaj invalidnosti

Na Koroškem izplačuje 4500 osebam kmetijski in gozdarski socialno zavarovalni zavod starostno in invalidnostno rento. Zlasti v tem delu zavarovanja je izrazito jasna škoda zaradi opustitve prijave obveznih zavarovancev, ko mora zavarovalni zavod odkloniti predloge za izplačilo rente tem osebam zaradi opustitve prijave in zaradi neplačevanja zavarovalnih prispevkov. Zlasti je veliko število bratov in sester, ki jih sorodniki niso zavarovali in sedaj obremenjujejo kmetijo kot prevžitkarji.

Prejemki za invalidnostna zavarovanja so izračunani za vse dele socialnega zavarovanja po zakonitih določilih in se torej ne obravnavajo različno. Za reševanje prošnje je v vsakem slučaju pristojen oni zavod, kateremu so bili nazadnje odvajani prispevki. Ta zavod, ki mora torej izplačevati prejemke, priznava seveda dobo plačevanja prispevkov in s tem obveznost plačevanja prejemkov pri drugih zavarovanjih.

Zavarovanje za slučaj brezposelnosti

Delojemalci so v kmetijstvu in gozdarstvu samo za nekatere vrste zaposlitve obvezni za zavarovanje za slučaj brezposelnosti. Za navadne kmečke delavce ni obvezno zavarovanje za slučaj brezposelnosti. Gozdni delavci, žagarski delavci in vrtnarji imajo v slučaju brezposelnosti pravico na brezposelno podporo in pozneje na podporo v sili. O vprašanju, za koga je obvezno zavarovanje za slučaj brezposelnosti, odloča bolniška blagajna na podlagi prijave. Pravico do brezposel-

ne podpore pa imajo samo one osebe, ki so voljne delati in so zmožne za delo, so brezposelne, so bile v zadnjih 12 mesecih pred uveljavljanjem pravice na brezposelno podporo skozi 20 tednov zaposlene v poklicu, kjer je obvezno zavarovanje za slučaj brezposelnosti in čas trajanja prejemanja podpore še ni prekoračen. Brezposelna podpora se priznava šele po 8. dnevu po nastopu brezposelnosti. Čas trajanja prejemanja podpore je 12 tednov; ako je mogoče dokazati v zadnjih

dveh letih pred uveljavljanjem pravice do brezposelne podpore zaposlitev v poklicu, kjer obstoja za zavarovanje obveza, za 52 tednov, se zviša doba prejemanja podpore na 20 tednov in pri zaposlitvi 156 tednov v zadnjih petih letih na 30 tednov. Zahtevo po dovolitvi brezposelne podpore mora brezposelni uveljaviti pri delovnem uradu, ki je najbližji njegovemu kraju bivanja. Ta urad mu bo dal tudi pojasnila na vsa vprašanja, ki zadevajo zavarovanje za slučaj brezposelnosti.

Nezgodno zavarovanje

Na Koroškem je za kmetijsko nezgodno zavarovanje pristojen kmetijski in gozdarski socialni zavarovalni zavod; deželna podružnica za Koroško je v Celovcu, Fromillerstraße 7. V slučaju nezgode mora to delodajalec prijaviti takoj po nezgodi na posebnih obrazcih („Unfallsanzeigen“), ki jih dobi pri občinskem uradu, v dveh izvodih. Odškodnino je mogoče zahtevati le ob nezgodah, ki se dogodijo pri delu. Posebna prijava za nezgodno zavarovanje ni potrebna. Varstvo ob slučaju nezgode imajo:

vsi delodajalci in njihove žene; vsi družinski člani delodajalca, ki so zaposleni v kmetijskem in gozdarskem obratu; vsi delavci in nameščenci v kmetijskih in gozdarskih obratih, v kolikor se dogodi pri zaposlitvi v obratu in je ta zaposlitev z obratom gospodarsko povezana; vsi samostojni posestniki in njihovi družinski člani, ki so zaposleni v obratu, vendar pa imajo navedeni, v kolikor niso bolniško zavarovani, pravico na nezgodne prejemke šele z začetkom 14 tedna.

Zakonite upravičenosti za zahtevo po plačilu stroškov zdravljenja v prvih 13 tednih ni. Na posebno prošnjo pa more zavarovalni zavod prevzeti stroške zdravljenja v celoti ali deloma. Zato mora poškodovani delodajalec (ali njegov družinski član) nasloviti prošnjo na podružnico (Landesstelle) v Celovcu, Fromillerstraße 7. Prošnjo je treba priložiti plačane račune za zdravnika in bolnico. V računu morajo biti označeni izdatki za posamezne potrebe. Ponesrečenca je treba po možnosti prepeljati v nezgodno bolnico, kjer dobi strokovno zdravniško pomoč. Take nezgodne postaje so urejene v Beljaku, Wolfsbergu, Lienzu in Celovcu (Maria-Hilf). Nezgodni zavarovanci dobijo pri trajni invalidnosti rento za poškodovanje, v slučaju smrti zavarovanca pa dobi vdova in sirote posebno rento. Za priznanje odškodninske rente v slučaju invalidnosti zaradi nezgode, se zahteva znižanje pridobitne zmožnosti na najmanj 20 odst. Oni poškodovanci vsled nezgod, ki so bili bolniško zavarovani, imajo po odbitku bolniščine pravico na rento, najpozneje z začetkom 27. tedna po nezgodi.

Po načelu: „Boljše se je nezgode varovati kakor pa nezgodo zdraviti“ pa je treba delodajalcem in delojemalcem nujno svetovati opremiti vse kmetijske stroje s potrebnimi varnostnimi napravami, preprečiti je treba vsako površnost in neprevidnost pri delu, da se tako slučajni nezgode znižajo na čim manjše število.

Prispevke za slučaj nezgode v kmetijstvu in gozdarstvu predpisujejo finančni uradi s pribitkom k zemljiškemu davku. Ta pribitek znaša 75 odstotkov davčno odmerjenega zneska.

Zakonska določila o socialnem zavarovanju so tako številna in obširna, da jih je bilo mogoče v tem kratkem razmotrivanju samo naznačiti. Vsem priporočamo, naj se v dvomljivih slučajih obrnejo na kmetijsko bolniško blagajno oziroma na kmetijski in gozdarski socialni zavarovalni zavod, nadalje na občinske urade ali pa na druga stanovska zastopstva delodajalcev in delojemalcev; vsi ti bodo dali točnejša pojasnila.

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 5. strani.)

v sorodu z Boženkovimi v Dobu in Rešivimi na Blatu. Moževa mati pa je bila doma pri Rakebu. Zapušča moža, hčerko Brigito in enega sina v Gorbea ter brata in ostale sorodnike v Čirkovčah, Nončivasi, na Blatu in v Dobu. Bodi ji lahka zemlja v daljni Južni Ameriki, Sorodnikom naše iskreno sožalje.

Vedno je bila vedra in vesela in niti slutila ni, da so ji le še kratki dnevi odmerjeni. Na vnetju slepiča je umrla. (Peritonitis aguda). Bila je krepka cvetočega lica in zelo veselega značaja, da so jo vsi radi imeli. Kako rada je kramljala v domačih krajih in zapela tudi pesmico „Po jezeru...“ „Stoji Ljubljanka“ in „Gor čez jizaro“. Spoznala je v zadnjem času prevzra škofa Rožmana, in g. Moharja. Naročila se je na slov. časopise, kakor „Duhovno življenje“ in „Svobodno Slovenijo“. V zarjeh domačih poljan naj njeno telo počiva v daljni Južni Ameriki.

LEPENA

(Moj odgovor)

Bral sem dopis pomilovanja vrednega človeka, ki me je radi mojega dopisa napadel v zadnji številki „Našega tednika“. Upam, da je še pri zdravju, ker sem se že bal, da je dobil pri branju mojega dopisa živčne krče. Meni je jasno, da dopisnik ni Lepenc, ker pri nas ni snega za dve zimi.

Lepo se mu zahvaljujem, da mi je povedal, kaj je lovski tat, ker jaz nisem podal nobene definicije. Toda znan mi je razvoj kmečkega stanu iz srednjega veka, ko je kmet stokal pod graščakovim jarmom do viharnege leta 1848 in naprej do današnjega dne, ki vidi svobodnega kmeta. Od srednjeveške dobe nazaj v prazgodovino sega stara šega, podedovana od očeta na sina, ki nikdar ni pustila veljati večje pravice graščakov in veleposestnikov kakor pa jih je imelo preprosto ljudstvo. Še enkrat sem napisal ta stavek, ker nisem pozabil Ferlitscheve besede ob priliki debate o novem lovskem zakonu za Koroško, ko je dejal v dežel-nem zboru: „Sie (Sozialisten) gehen vom Menschen aus, ich aber vom Besitz“. To so besede, ki so veljale v minulih fevdalnih časih, ne pa danes! Take misli so rodile kmečki punt, ki se je boril za „staro pravdo“, za pravice navadnega človeka. Mislim, da je položaj jasen.

Naj kričoč vpije, da delam s svojim dopisom krivico poštemu slovenskemu ljudstvu. Živim med preprostimi ljudmi, prihajam iz njih in poznam njih misli, čeprav sem med drugim študiral tudi romantiko. Morda je tudi

on že kaj čul o pomembni spremembi besed. Če ja, potem se globoko klanjam pred učenjakom... Moralne pridige od njega, ki vrh tega še piše v množini, pa ne potrebujem. Vem, kaj je pravilno in kaj ne. Mogoče ga sreča moralčen maček, če ponovim Cankarjeve besede: „Hanca, ljudje so neumni...“ in pripomnim, da je tudi moj učitelj, nemški pisatelj Perkonig, pisal o lovskih tatovih.

Ker nisem hinavec in tudi ne „junak“, ki se boji podpisovati svoj članek, temveč ljubim odkrit naličnik, sem to pisal jaz

R. Vouk.

PEČNICA

Nalahko, tiho in mirno smo se zapeljali z ladjico našega življenja iz starega v novo leto. Nič nismo tega prevoza videli, slišali ali čutili. Čas se ni niti za en trenutek ustavil, da bi se mogli še posloviti od starega leta in dostojno pozdraviti novo leto. Ta prehod je bil en neskončno kratek smuk naprej proti koncu našega življenja in proti večnosti.

Različno smo sprejeli in pozdravili novo leto. Kar nas je pred svetom bolj nazadnjaških, smo ga pozdravili resno takoj jutraj, dobro spočiti in naspani in pristrčno prosili doma in v cerkvi Boga, da ga nam blagoslovi in nas varuje vsega hudega na duši in telesu. Drugi so se pripravljali nanj bolj hrupno in šumno s petjem, plesom in vinom. Marsikateri ga so vinški duhovi tako napolnili in premagali, da je prespal večji del noveletnega dneva. Ko se je prebudil, ni prav nič občutil sreče novega leta. Ta nesrečni maček je tako grdo mijavkal in zavijal in se oglašal v njegovem želodcu, v glavi in v celem telesu. S kislim obrazom so gledali lep, sončen dan zunaj v naravi. Nič misli na Boga, nič zahvale, nič prošnje! Ja, ja, imamo pisano družbo v naši fari. Zraven še lepega števila vernih, imamo že dosti malovernih, nevernih, tudi brezvernih in brezbožnih; postavne zakonske, ki pošteno in vzgledno živijo in nepostavno skupaj živče parčke, ki so Bogu v nečast, sebi v nesrečo, g. župniku v žalost.

Ob novem letu smo še enkrat premislili najvažnejše iz starega leta. Slišali smo v cerkvi, da nas je zapustilo za vedno 7 faranov, 5 odraslih in 2 otroka, najstarejša oseba 87 let. Stopilo je v našo družbo 14 novorojenih, 9 zakonskih in 5 nezakonskih in si naložili sladki zakonski jarem 9 parov. Mrtvim smo želeli večni mir, živim božje varstvo in blagoslov. Spominjali smo se pevskih nastopov moškega zbo-

ra in šolarjev in se spodbujali k nadaljnjemu in vztrajnemu delu. Prav posebno smo se spominjali najlepše slovesnosti v naši fari, nove sv. maše č. g. J. Gabruča. Spraševali smo se, kje je še med nami mati, ki bi imela to srčno željo in voljo, da bi darovala in posvetila svojega sina v službo Bogu?! Premislili smo tudi, ali je bilo med nami kaj duhovnega napredka. Tolikokrat smo slišali svojega župnika, ki nam je klical: bodite kristjani, celi, zvesti, odločni, goreči, povsod, ne samo v cerkvi, tudi zunaj cerkve, doma, v družini, posebno pri vzgoji otrok. Koliko otrok bi bilo lahko dobrih ali vsaj boljših, ko bi imeli dobro krščansko vzgojo doma. Vse premalo še smo se ravnali po njegovih naukih.

Ena stvar v fari nas napoljuje s posebno žalostjo. Dan za dnevom vidimo, da je tam, kjer je opešala vera in ljubezen do Boga, opešala tudi ljubezen in spoštovanje do lastnega naroda in do materinega jezika. To je rak, ki razjeda življenje v toliko družinah. Ali mislijo v teh družinah, da je sramota in prepovedano ljubiti svoj narod, ljubiti, spoštovati in govoriti svoj materni jezik? Vsak jezik, tudi slovenski, je dar božji, je tisti talent, od katerega bomo dali račun Bogu! Spoštuj vsak jezik, učite se tistega, ki ga rabite, nobenega ne zaničujte, najmanj pa svoj materni jezik! Učite se od drugih narodov, velikih in malih, kako je treba ljubiti svoj jezik, se ga natančneje učiti, prebirati knjige in liste v njem pisane, ga braniti, zagovarjati in ga izročati kot veliko svetinjo svojim otrokom! Ni značajan, in pošten in ni vaš prijatelj tisti človek, ki vas drugače uči, ki vas uči materni jezik zaničevati, prezirati, zanemarjati in celo zavreči! Ne razumemo, zakaj nekateri tako strašno sovražijo in zaničujejo Slovence in slovenski jezik in samo to želijo in na to delajo, da bi čimprej izginilo oboje! Ali se ne zavedajo, da so to krivice, ki ne ostanejo nekaznovane. Krivice je treba popravljati in ne nadaljevati!

Vsi dobromisleči, stojte trdno tudi v novem letu! Širite vaš krog, spodbujajte slabotne in omahujoče, da se ne bodo sramovali svoje vere in svojega jezika, da se ne bodo bali za dobro in sveto stvar tudi kaj trdega slišati in trpeti!

APAČE

Moramo čitateljem našega lista naznaniti, da je igra, ki smo jo uprizorili 14. januarja lepo uspela. Naši vrli igralci so spet pokazali, da nekaj znajo. Gledalci pa so vsi bili prav zadovoljni. Samo škoda je, da je naš prostor premajhen in je zaradi tega več gostov moralo spet domov, ker za vse ni bilo prostora.

Pri nas imamo od 8. januarja naprej kuharski tečaj, v katerem se bo-

do naša dekleta izvežbala za dobre kuharice. Tečaj traja do 4. februarja in se bo takrat zaključil z razstavo kuharskih izdelkov in z igro „Županova Micka“, katero uprizori naša farna mladina v okviru kuharskega tečaja. Igra se prične ob 2. uri popoldne. Med posameznimi dejanji bodo še prizori, petje in deklamacije.

RINKOLE

Znano je, da je v naši tihi in od prometa oddaljeni vasi dokaj idealnih prosvetašev, igralcev in predvsem dobrih pevcev. Zato ni bilo čudno, da se je pred nekaj leti ustanovilo tudi slov. prosvetno društvo. Le žal, da v naši vasi nimamo ne dvorane ali drugih prostorov in so naši prosvetaši le na gostoljubnost drugih navezani. Zato se le bolj redko pokažejo na odru. Kakor slišimo, bomo mogli po dolgem času naše igralce zopet videti na odru. To pot na pustno nedeljo v Šmihelu. Pravijo, da bo smeja na pretek. Prav veselimo se tega, prav posebno še, ker bo ob tej priliki sodeloval tudi šmihelski pevski zbor. Slišali smo tudi, da so naši društveniki uredili lep načrt za pomlad. Ne smem pa še vsega povedati. W-1

ŽELEZNA KAPLA

V tukajšnji bolnici je umrla Barbara Klug roj. Vejniki, iz Sinčevasi po dolgi in težki bolezni. Ponesrečil se je tukaj roj. Peter Vedenik pri gradbi elektrarne v št. Andražu. Pripeljali so mrtvega v domači kraj, da počiva v družinskem grobu.

Kakor smo slišali, so se tukajšnji posestniki gozdov posvetovali, da bi ustanovili skupno lesno zadrugo, ki bi urejevala in nadzirala in pomagala kmetom pri prodaji lesa. Misel pozdravljamo. Mnogokrat so bili naši gorski kmetje težko oškodovani po brezvestnih kupcih lesa, ki plačujejo kmetom prenizke cene za les. Gozdovi so se v zadnjih letih močno izredčili, preveč se poseka lesa. To je v škodo gorskih kmetij, ki se težko borijo za obstanek.

Znana tujka

Neumnost je povsod doma, marsikateri jo rad ima. Včasih morda celo ne ve, da vse po njeni volji gre.

Pod tujim geslom pa se zdi učena. Modrost pa molči! Brez nje še žalostno bi lo, a izumrla res ne bo...

Neumnost modra vse vam ve, imena svojga ne pové... Predlagam: Starka naj živi, kdor moder ni, naj jo redi!

R. Vouk

Kamgarni, blago za moške in ženske obleke
ter posteljina po solidnih cenah pri

GRANTNER K. G.

CELOVEC - KLAGENFURT
Alter Platz

SLOVENCİ PO SVETU (ŠPANİJA)

SPANIJA in NJENE ZANIMIVOSTI.

(Nadaljevanje)

Z velikim ponosom se spominjajo španci Napoleonovih vojsk, morda celo bolj kot odločilne bitke pri Lepantu, ko so zaprli dokončno pot Arabcem do nadaljnjih osvajanj. Nekateri trdijo, da Napoleon samo v Rusiji in Španiji ni uspel.

Znani ruski časnika Ilja Ehrenburg je pogosto pisal o Španiji. Zanimivo je, da piše vselej z veliko simpatijo do španskega ljudstva. Prepričan je, da so Španci v nekaterih ozirih podobni po svojem značaju Rusom. Tudi Španci si včasih to mislijo, sicer pa da so popolnoma različni od drugih evropskih ali vsaj srednjeevropskih narodov. Nam so zato dostikrat težko razumljivi. Včasih gledajo preveč ljubezni. Ljubezni drugi z drugim, ljubezni do tujcev vzbujajo pogosto občutek nezaupanja, ki je dostikrat upravičen.

Španija živi bolj kot katerakoli dru-

ga zemlja iz svoje tradicije. Angleži vedno ponavljajo o Špancih, da so konservativci. Ta značilnost ima svoje slabe strani, ima pa tudi velike prednosti: malo je narodov, ki bi svoje lepe in zdrave navade tako spoštovali kot Španci. Slovenci govorimo o svojih narodnih običajih, ljudskih plesih itd. Veseli smo lahko, da se je nekoliko tega med nami še ohranilo. Priznati pa je treba, da smo izgubili mnogo. Veliko že s prvo svetovno vojno, še več mogoče z drugo. Španija hrani zelo veliko svojega izročila in zlasti narodni plesi so vredni vir občudovanja. Ni čudno, da so lani na mednarodnem kongresu narodnih plesov dobili prvo nagrado.

Slovenci občudujemo svojo narodno pesem; nedvomno je zelo lepa, zlasti še na Koroškem. Tudi španska je naši včasih po napevu podobna. Med vojno smo nekaj španskih narodnih melodij presadili na Slovensko in se že ne zavedamo več, da so tuje, kaj še, da bi pomislili na kraj njihovega izvora. Je pa po drugi strani narod, pesem Andaluzije tako različna od naše, da je Slovenci ne bi niti pesmi imenovali. To je znani „flamenco“, ki je soroden z afriškim petjem.

Ko je govora o Španiji, ni mogoče preiti bikoborb. Španija je dolgo časa imela težave z Vatikanom zaradi bikoborb. Vatikan je hotel namreč bikoborbo zabraniti, češ da je to igra z življenjem. Končno se je vdal in danes skoraj ni večjega ljudskega praznovanja brez bikoborbe. Član španske akademije znanosti je zbral nad 70 narodnih in umetnih pesmi, ki so jim vsebina bikoborbe in vse, kar je z nji-mi v zvezi.

Še mnogo zanimivosti nudi španski svet. Mnogo bi bilo vredno govoriti o različni navadah za posamezne praznike v letu. Velika noč n. pr. se čisto drugače praznuje kot pri nas. Isto tudi drugi prazniki, kar se tuje-m vedno zdi čudno in težko razumljivo. Ni se čuditi, da so nekateri hoteli potegniti mejo Evrope po Pirenejih. Če bi vzeli za merilo pristnost in razliko v navadah, bi bilo to skoraj dopustno, kar se pa kulture tiče, je Španija prav tako Evropa kot Francija, Slovenija in Nemčija.

2. del: Slovenci v Španiji:

Z izjemo nekaterih vidnejših politikov Slovenci nismo poznali politične

emigracije vse do množičnega izseljevanja Slovencev, ki ga je povzročil Versajski diktat po razsulu avstroogrske morahije, ko je bilo razdeljeno slovensko ozemlje med Italijo, Jugoslavijo in Avstrijo.

Italijanska zasedba tržaškega in goriskega dela slovenske zemlje je bila prvi vzrok, da so Slovenci v masah začeli zapuščati svoje domove, ko niso več mogli prenašati nasilja in groženj zaradi njihovega narodnostnega čuta in političnega prepričanja. Goričani in Tržačani so po večini bežali v Argentino in druge južnoameriške države, le majhno je bilo število tistih, ki so mogli najti zatočišče v osrednji Sloveniji, ki v tedanji Jugoslaviji ni imela zadostne možnosti življenja niti za vse tiste, ki so bili rojeni na jugoslovanskem delu Slovenije. Vsi številni Slovenci, ki so poprej odšli v Združene države, Francijo in Belgijo — oni, ki jim je hamburški veliki zvon pel smrtno pesem —, so odšli v tujino zato, da bi mogli rešiti najosnovnejše vprašanje življenja: obstanek. Res je, da pre-mnogokrat niti tujina ni mogla zadostiti tej njihovi osnovni zahtevi.

(Dalje prihodnjic)

Slovenske oddaje v radiu

ČETRTEK, 1. februarja:
14.30 — 14.45 Poročila — „Za gospodinjstvo“.
14.45 — 15.00 Pester spored.
PETEK, 2. februarja:
14.30 — 15.00 Poročila — „Sv. trije kralji“, ponovitev šentjakobske oddaje.
SOBOTA, 3. februarja:
9.00 — 9.15 Iz literarne zakladnice.
9.15 — 9.30 Za vsakega nekaj.
18.30 — 18.55 „Pust“, zvočna igra.
NEDELJA, 4. februarja:
7.15 — 7.45 Duhovna obnova — „V nedeljo zjutraj“.
PONEDELJEK, 5. februarja:
14.30 — 15.00 Poročila — „Sodobna vprašanja“ (Zakaj bo komunizem propadel? IV. del) — „Ante, pante, populore...“
TOREK, 6. februarja:
14.30 — 14.45 Poročila — „Zdravnik“.
14.45 — 15.00 „Zabavni popoldan“.
18.30 — 18.45 Trinajsto nadaljevanje pouka slovenščine.
18.45 — 18.55 Iz domačega narodopisja (železarstvo in oglarstvo).
SREDA, 7. februarja:
14.30 — 14.45 Poročila — „Za kmeta“ — Glasba.
14.45 — 15.00 „Naš post“, folklorna slika.

Radio Schmidt

„Velika hiša malega človeka“

Radioaparati za vsakogar. Tovarniško novi 4 cevni Super od 526 S naprej.
— Popolnoma prenovljeni aparati od 200 S dalje.

Najbolj moderna popravilnica.

Žarnice za dom in preprodejo.

CELOVEC - KLAGENFURT

Bahnhofstr. 22 — Tel. 29-48

ALOIS BARUZZI (Olive nasl.)

Gradbeno in galanterijsko
kleparstvoCelovec-Klagenfurt, Burggasse 25
tel. 31-63

Čevlji

Graf

so res najboljši

Celovec-Klagenfurt, Burggasse

SVECNICA PRIHAJA!

Za cerkvene potrebščine:

Voščene sveče

Sveče v vencih

Kadilo

v najboljši kakovosti in poceni v
strokovni trgovini za sveče**FRANZ SIEBERT**

CELOVEC — Klagenfurt, Stauderhaus

Najmanj za

10 svetilk**elektr. svetlobe**

si morete nabaviti sedaj že

za 900 šilingov

Pojasnili daje

SIUTZCelovec - Klagenfurt
Aichelburg, Lablastraße 1pri Križni gori (Kreuzberg) med
Waisenhauskaserne in Truppen-
spital-om.

Sporočamo žalostno novico, da nas je gospod

Carl Prewratskysenior-šef tvrdke Carl Prewratsky
& Franz Mayerpo svojem delapolnem življenju, dne 29. januarja 1951 po
dolgem, težkem trpljenju zapustil.Žalujemo za umrlim kot ustanoviteljem naše tvrdke,
pri kateri je nad 50 let aktivno sodeloval.Bil je korekten trgovec in dobrasrčen predstojnik
plemenitega značaja.Blagega pokojnika smo po njegovi lastni želji po-
kopali na tihem in skromno.

Beljak - Villach, januarja 1951.

Družabnik,
nastavljeni in delavci
tvrdke Carl Prewratsky & Franz Mayer

Kdor naročnine za leto 1950 še ni
plačal, naj poravnava svoj dolg. Tekom
januarja bodo dolžniki še enkrat do-
bili opomine. Potem pa bomo začetkom
februarja prikožili položnice za vse one
pošte, kjer se naročnina ne pobira di-
rektno, to velja za naročnino za leto
1951.

Gastilna Sacher

(Krištof in Anna Kornbrath)

Celovec-Klagenfurt St.-Veiter-Straße

loči prvovrstna dunajska, štajerska in
tirolska vina. Izborna kuhinja
Govorimo slovensko!**Zahtevajte povsod visokovredni PECKLO-KRUH!****HAAS & Co.**Celovec, Klagenfurt
Bahnhofstraße 3 — Tel. 22-41trgovina električnih aparatov
radijskih aparatov
tehničnih novosti in inštalacijOd 25. januarja do 10. februarja
INVENTURNA PRODAJApo globoko znižanih cenah...
damska, moška in otroška oblačila pri**Waldner**Klagenfurt — Celovec
10.-Oktober-Straße — Tel. 22-75Trgovina vseh električnih potrebščin
Kupujte pri domačem obrtniku**HANS KREUTZ**Celovec, Kramergasse 11 Telefon 21-73
RADIJSKI APARATI NA OBROKE

Rešitev križanke „URA“

Besede so pomenile:

Vodoravno: 2 d. p., 4 kdo, 6 krov, 9
rop, 10 ski, 11 mama, 12 tole, 14 major,
15 vata, 17 hlev, 18 er, 19 opis, 21 liter,
25 ino, 26 Avar, 27 Sarasate, 29 Aron.
Navpično: 1 ropar, 2 dk, 3 prst, 4
krajepis, 5 domovina, 7 okov, 8 vila, 11
malo, 13 eter, 14 m, h, 16 ar, 20 Sora,
21 laso, 22 Ivan, 23 tat, 24 e, r, e, 28 ar.

Poceni inventurna prodaja

od 22. januarja do 10. februarja
Steklarski izdelki — email posoda —
kuhinjske potrebščine za 20 % ceneje
— gostilničarji imajo 20 %
popusta

JOSEF BATELITSCH

Celovec, Klagenfurt, Benediktinerpl. 5

MALI OGLAS

Kupim vsako množino jesenovih hlo-
dov po najvišjih dnevnih cenah. —
Ignac Maček, kolarstvo, Pliberk.

Kjerkoli bodi **Schlepppe pivo** povsodi

WAS SOLLICH BACKEN EWIG DIE FRAGEREI

Die Bilder-
rezepte
für unsere
Hausfrauen

DA LIES DIE ZEITUNG

Res ni potrebno motiti
moža, ko hoče v miru pre-
birati svoj časopis. — Saj
veste, da dobite najboljše
pobude na receptih slikani-
cah tvrdke

König
BACKPULVER

**OGLASI prinašajo !
dobiček !****Gledališče**

Začetek predstav ob 20:00

1. II. »Aranka«, abonma C, izbirni abonma,
prosta prodaja.
2. II. »Der Raub der Sabinerinnen«, veselo-
igra, premiera, Abonma A, prosta
prodaja.
3. II. »Aranka«, izbirni abonma, prosta
prodaja.
4. II. »Zyklon«, izbirni abonma, prosta pro-
daja.

KINO**Celovec - Klagenfurt**
STADTTHEATERPredstave ob 16. in 18. uri, ob ponedeljkih
tudi ob 20. uri.Od 2. — 8. II. »Siesta«, barvni film v nem-
ščini.**PRECHTL**

Od 2. — 8. II. »Gift der Liebe«.

CARINTHIA-LICHTSPIELE

Od 2. — 5. II. »Blockierte Signale«.
Dne 3. II. ob 14. uri in dne 4. II. ob 10. in
14. uri posebna predstava »Die Schlacht
um Stalingrad«, I. del.
Od 6. — 8. II. »Demon Geld«.

PETERHOF

Od 2. — 5. II. ob 10. in 14. uri posebna
predstava »Hinein ins Tor« (končna tek-
ma za nemško državno nogometno prven-
stvo).
Od 6. — 8. II. »Ein Brief an drei Frauen«.

Beljak - Villach**BAHNHOFLICHTSPIELE**

Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.30;
ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri.

Od 2. — 5. II. »Export in Blond«.
Dne 3. 4. in 5. II. ob 10. uri pravljica
predstava »Immer wieder Glück«.
Od 6. — 8. II. »Opfer einer großen Liebe«.

STADT-KINO

Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
Od 2. — 5. II. »Die Piraten von Santa Bar-
bara«.
Od 6. — 8. II. »Verführte Hände«.

Elite Filmbühne

Predstave ob 15.45., 18.15. in 20.15, ob nede-
Od 2. — 5. II. »Es liegt in der Luft«.
Od 6. — 8. II. »Freitag den 13.«.

Apollo Lichtspiele

Predstave ob 10., 12., 14., 16., 18. in 20. uri.
Od 2. — 5. II. »Intimitäten«
Od 6. — 8. II. »Das Kind der Donau«.